

Rozhovor s MUDr. Milenou Černou

10-11

Kazachstán, Rusko, Mexiko

12-13

Bělohradští hasiči v Hrádku n. N.

15

Bělohradské listy

Časopis Bělohradu a okolí

Vydáno 24. 9. 2010 • Ročník X • Cena 16,- Kč

5 / 2010

10. ročník

Objektivem Bělohradských listů

BĚLOHRADSKÉ LISTY

Časopis Bělohradu a okolí 5/2010

- 2 **OBJEKTIVEM
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
- 3 **FEJETON**
(MILENA ČERNÁ)
- 4 **ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**
- 5 **STAROSTA ODPOVÍDÁ,
ZM INFORMUJE**
- 6-7 **HRŮZY HLADOMORU**
(JOSEF ŠPŮR)
- 8-9 **LÁZNĚ V OKOLÍ BĚLOHRADU**
(JAROSLAV BALIHAR,
LADISLAV STUHLÍK)
- 10-11 **ROHOVOR
S MUDR. MILENOU ČERNOU**
(ANTONIE VANIŠOVÁ)
- 12-13 **KAZACHSTÁN,
RUSKO, MEXIKO**
(HANA FRIEDRICHOVÁ)
- 14 **SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ
V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ JE 130 LET**
(LADISLAV STUHLÍK)
- 15 **BĚLOHRADŠTÍ HASIČI
ZASAHovali V HRÁDKU N. NISOU**
- 16 **TÁBOR BĚLOHRADSKÝCH SKAUTŮ**
(JAROSLAVA BAJEROVÁ)
- 17 **CIKOLO**
(JOSEF ŠPŮR)
- DVĚ DÁVNO ZAPOMENUTÉ
HISTORKY**
(SVATOPLUK HRNČÍŘ)
- 18 **Z DOPISŮ ČTENÁŘŮ**
- 19 **UDÁLOSTI - ZAJÍMAVOSTI**
- 20-21 **ZPOVĚĎ PETRA KOLÁČKA**
(EDUARD ČELIŠ)
- 22 **KULTURA**
- 23 **FOTO K ČLÁNKU KAZACHSTÁN,
MOSKVA, MEXIKO**
(JIRÍ PODLIPNÝ)

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

STR. 1 ZDENĚK CERMAN:

PODKRKOŇSKÝ MARATON

HORSKÝCH KOL

STR. 24 LADISLAV STUHLÍK:

PODZIM

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ
VYJDE 26. 11. 2010**

Bělohradské listy
Vydává Město Lázně Bělohrad
Vychází jako dvouměsíčník
Redakční rada: Ladislav Stuchlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš, Hana Friedrichová, Svatopluk Hrnčíř, Václav Lejdar, Josef ŠpŮr, Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie Vanišová.
Povoleno MK ČR pod č. E 10901
Adresa: **Město Lázně Bělohrad**
Městské kulturní středisko,
Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad
Telefon: 739 629 482, Fax: 493 792 484
E-mail: mks@lazne-belohrad.cz
Grafika, sazba a tisk: tiskárna ARPA,
Kotkova 792, Dvůr Králové n. L.

Léto

Má-li člověk starosti, ani nevnímá, zda je v létě horko či prší. Jeho pohled na svět je přikrytý šedivou dekou, za níž jen sotva rozpoznává, kde se právě nachází. Tělesné i duševní utrpení filtruje vše, co se naskytá, a vybírá z toho jen stesk, smutek a stísněnost. Takový člověk nemá zájem o veselé zážitky, setkání s přáteli, ani o brouzdání krajinou. Je mu lhostejné, kde se právě nachází. Dovolená se většinou nekoná, a pokud se koná, nestojí za nic. Je mu jedno, že kvetou růže, ptáci krmí mláďata a les voní pryskyřicí. Vezměte takového s sebou na výlet – stejně bude smutně koukat a zkazí náladu i ostatním.

Člověk, který se nachází ve stavu dobrého rozmaru, zdraví a spokojenosti, také nevnímá, zda je léto slunečné nebo prší. Z obojího se dovede radovat, bere s sebou další a vesele se s nimi baví. Ani truchlivé politické potyčky jej nedovedou otrávit, ze státního dluhu se nehroučí a smutek dokáže vyvolat jen fakt, že je již srpen a ještě nerostou houby. Říkává se: „To je člověk pro každé počasí.“ Můžete s ním jet transsibiřskou magistrálou a nebudete se nudit, jdete s ním na návštěvu do sousední vesnice, všude, kam přijde, šíří kolem sebe pocity štěstí a optimismu.

Jsou lidé, kteří léto tráví na svých zahradách a zahrádkách, stříhají keře a trávníky, bojují se škůdci, plevelem či nemocemi, aby si večer sedli k malému občerstvení na lavičce s výhledem na tu krásu, kterou stvořili, vychutnávají vůně svého kvetoucího světa a pozorují netopýry.

A pak je léto s velkým L, které připravují jedni pro druhé. Tu festival country, tu kouzelníci nebo cirkus, jinde cyklus varhanních koncertů, divadlo na hradech a zámcích, šermíři a filmový festival, dětský den, perníkari a kolotoč, trhy a výstavy. Náruč otevřená pro ty, kdo berou léto jako sen, jako příležitost zažít cosi výjimečného, kdy nebe se vysoce klene a mezi tím člověk mlsá jednu lahůdku za druhou, jakoby v létě bylo dovoleno víc, než kdykoliv jindy, kdy jsou všední dny, všední týdny, všední měsíce.

A což teprve dovolená v cizích krajích: nové plavky a klobouk, potřeby k potápění, exotická jídla a nevidané reliéfy krajiny, horské louky či pohádková města starých civilizací, příliv a odliv. Člověk neví, co vybrat dřív, cestovní kanceláře opřekot nabízejí možnosti jako navštěvovat tržiště, objevovat, co jste ještě neviděli, žasnout, slunit se v moři písku a jezdit na velbloudech.

Touha po všem krásném, co se dá prožít v létě, nejspíš souvisí s tím, co člověk zažil jako dítě. Pohled na dno studánky, kde pramínek čeří zlatá zrnka písku, vůně zralé pšenice, maliny, borůvkový koláč, včelí úly za stodolou, koupání v rybníku s nebesky měkkou vodou, ladné kopce na obzoru krajiny a kapky rosy po ránu na pavučinách mezi naštipaným dřívím.

Je to uloženo kdesi v hloubi duše a čeká, aby se vynořilo a promítlo v okamžiku umírání. Blažená smrt, která se podobá letnímu snu, kdy se duše zaletí podívat na místa milovaná v dětství.

Milena Černá, foto: Ladislav Stuchlík

Zeptali jsme se za vás

V Bělohradě budete natáčet film Školní výlet. Můžete nám o něm poskytnout více informací?

Dobrý den, předem bych rád pozdravil všechny čtenáře Bělohradských listů. Ano, v Lázních Bělohradě bude společnost Pegasfilm s.r.o. natáčet nový český film Školní výlet. Napsal jsem k tomuto snímku scénář a společně s Libuší Švormovou a Janem Bendigem budu ve filmu hrát hlavní roli. Snímek je o tom, jak jedna starší dáma vyhraje obrovský balík peněz a rozhodne se jej utratit. Na tom není nic neobvyklého. Ona se ovšem

výhru rozhodne roztočit se svými dnes již osmdesátiletými spolužáky na společném „školním výletě“. Druhým motivem je pak mladý zlodějíček, který se před policií ukrývá právě v autobuse seniorů. Film bude komedií z lázeňského prostředí s vynikajícím obsazením. Ve Vašem městě budete potkávat Petra Kostku, Stanislava Zindulku, Miriam Kantorkovou, Ivanku Devátou, Uršulu Klukovou, Ladislava Trojana a celou plejádu dalších. Film začneme natáčet letos v říjnu a do kin půjde na konci příštího roku.

Tomáš Magnusek, Pegasfilm s.r.o.

Zaregistrovali jsme změnu v personálním obsazení přepážek v místní spořitelně. Překvapilo nás, že ochotné a obětavé dlouholeté pracovnice, které měly naši důvěru, dojíždějí do Hořic. Proč k této změně došlo?

Všichni naši zaměstnanci jsou vyškolení profesionálové. K personálním změnám došlo v rámci přirozeného vývoje naší banky. Jedna pracovnice pobočky v Lázních Bělohrad odešla do starobního důchodu, a proto na její místo přišla kolegyně z pobočky v Hořicích.

Jan Holinka,

Tiskové centrum České spořitelny

V Bělohradských listech č.3/2010 jsme psali o přípravě opravy narušeného zdiva byšického kostelíku. Jak akce pokračuje?

Letos se jedná o první etapu opravy, která zahrnuje statické zabezpečení pilíře a praskliny na rozhraní věže a lodi kostela. Odvodnění severní strany kostela drenáží a odvedení spodní vody.

K provedení prací byla vybrána firma Lami z Lázní Bělohradu díky své nejnižší nabídce a také tím, že je místní. Dne 27. 8. za účasti všech zainteresovaných subjektů proběhl první kontrolní den, na němž bylo firmě Lami předáno stavoviště. Kontrolního dne se zúčastnili: zástupci farnosti na straně investora, místostarosta města Lázní Bělohradu

pan Jiří Bičístě, za stavební úřad paní Alena Zahradníková, zhotovitel projektu ing. Chaloupský, zástupci Památkového úřadu z Jičína, Národního památkového úřadu z Josefova a pracovníci stavební firmy Lami.

Práce začaly začátkem září, hotovo by mělo být do konce listopadu. Náklady na první etapu budou téměř 200 tisíc korun. Na akci se podařilo získat dotaci ve výši 107 tisíc korun, ostatní prostředky jsou kryty z darů a sbírek. Pokud se podaří získat další peníze, bude se v příštím roce pokračovat s odvodněním zbývajících částí kostela.

Farní rada děkuje všem dárcům za finanční pomoc.

Ing. Jiří Bareš, ekonomická rada fary,

foto: Ladislav Stuchlík

Opravené a vysvěcené varhany v bělohradském kostele znovu zazněly. Jak vše proběhlo?

9. července se v kostele Všechny svatých v Lázních Bělohradě uskutečnil varhanní galakonzert regenschorioho Strahovského kláštera pana Vladimíra Roubala. Pražský varhaník rozezněl po čtyřměsíční odmlce varhany bělohradského kostela, které prošly rozsáhlou rekonstrukcí. Zcela zaplněným kostelem zněly skladby J. S. Bacha, F. Mendelsohna-Bartholdyho, A. Dvořáka, L. Boelmana a varhanní improvizace Vladimíra Roubala. Koncert fundovaně moderoval pan Rostislav Tvrdík, varhany znovu vysvětil místní duchovní správce pater Grzegorz Puszkiewicz.

Původně barokní varhany zdejšího

kostela byly počátkem minulého století zcela vyměněny a z původního nástroje zůstala jen barokní (státem chráněná) varhanní skříň. Pneumatický nástroj za sto let své existence značně zchátral a i přes dílčí opravy byl od roku 2004 značně poškozen a zčásti nefunkční. V roce 2007 bylo založeno občanské sdružení místních farníků Res elata, které začalo shánět finanční prostředky na opravu varhan. Během necelých tří let se podařilo plánovanou částku 200 000 Kč sehnat.

Za dobu své existence Res elata uspořádalo čtyři charitativní koncerty s celkovým výtěžkem kolem 14 000 Kč, dvě fyzické osoby přispěly částkou vyšší než 20 000 Kč, Město Lázně Bělohrad poskytlo částku 27 000 Kč, Římskokatolická farnost Lázně Bělohrad 20 000 Kč

a Královéhradecký kraj přispěl částkou 95 000 Kč. Do sbírky za obnovu varhan se zapojily další 54 fyzické osoby, které dle svých možností přispívaly různě velkými částkami a přispěly k tomu, že když se postupně skládá cihla k cihle, dobré dílo se podaří.

Oprava varhan je příkladem občanské soudržnosti a důkazem, že i v dnešní době se lidé dokáží postavit za věci, na kterých jim záleží a které po staletí patří k součásti jejich života. A v případě, že zavítáte do bělohradského kostela a uslyšíte zvuk zdejších varhan, budete svědky zvěsti o občanské solidaritě a touze zachovat něco, co k nám po staletí patří. Díky za to všem.

*Ing. Jaroslav Jirásko,
předseda o.s. Res elata*

Starosta odpovídá

Není škoda, že tak pěknou čtvrť jako je ulice K. Moora hyzdí neupravené parcely č. 637/1 a 562/73?

Samozřejmě, že je škoda, že nejen ulici K. Moora, ale i další v našem městě hyzdí neupravené parcely. Konkrétně parcelu p.č. 637/1 vlastní město (jde o úzkou komunikaci o výměře 118 m², u níž jsme si neuvědomili z důvodu nezřetelnosti v terénu, že je městská) a provedeme zde brzy nápravu. Navazující parcelu p.č. 562/73 o výměře 803 m² vlastní soukromá osoba z Rašínovy ulice. Ve městě je mnohem víc neudržovaných pozemků. Majitele se snažíme vyzývat k nápravě, řada z nich ale vůbec nereaguje. Obecně je velice obtížné donutit majitele pozemků k jejich pravidelné údržbě. Podle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči by měl záležitost neudržované nezemědělské půdy řešit obecní úřad obce s rozšířenou působností, t.j. městský úřad Jičín, a „ukládat odstranění zjištěných nedostatků se stanovením lhůty“.

Město plánuje umístění webových kamer na veřejná prostranství. OK - dozajista by to mělo přispět k zvýšení bezpečnosti. Co ale ochrana soukromí? Mohu si být jist, že ono „oko Velkého Bratra“ nemůže být proti mně zneužito? Nic proti bezpečnostním kamerám třeba v Shooters baru - zachránily mi mobil. To je ale soukromý podnik, umístění kamer je rozhodnutím majitele. Ale být sledován na každém kroku na veřejnosti? Aby bylo veřejně známo, kdy jsem prošel přes náměstí, s kým jsem se zastavil, s kým jsem mluvil, za chvíli možná o čem jsem mluvil?

Máte pravdu. Projekt kamerového systému z těchto důvodů podléhá schválení Úřadu pro ochranu osobních údajů. Ten přísně posuzuje, aby nedošlo ke zneužití kamerového systému. A to nejen záběry, které mohou poškodit občany, ale i zneužitím kamerového systému neoprávněnými osobami. Toto vše musí být ošetřeno v projektové dokumentaci a popsáno v žádosti na ÚOOÚ. A dokonce si myslím, že ani umístění kamer v soukromém podniku není jen na rozhodnutí majitele.

Jak jsou vyřešeny inženýrské sítě (plyn, elektřina, vodovod, kanalizace) v okolních obcích – Brtvi, Lánech, Chotči a Hřidelci?

Všechny obce jsou elektrifikovány a žádná není plynofikována. V části Brtve je skupinový vodovod a máme zpracováván projektovou dokumentaci na výstavbu kanalizace a vodovodu. V Lánech město v posledních letech vybudovalo vodovod a VOS Jičín v rámci akce „Cidlina“ kanalizaci, v Hřidelci je vodovod provozovaný městem, kanalizace není. Choteč je samostatná obec a nespadá pod naše město.

Je dobře, že děláte den otevřených dveří na zámku. Plno bělohradských lidí zámek uvnitř vůbec nevidělo.

Jednak mnoho bělohradských občanů v zámku nikdy nebylo, jednak občas slyším, že internát učiliště mohl ještě v zámku zůstat, případně, že by v zámku mohlo být mateřské centrum, apod. Stav zámku je ale pro okamžité využití nevhodný. U elektroinstalace není revíze, dochází k únikům vody a také topení je v havarijním stavu. Podle názoru rady

a zastupitelstva města nemá význam zámek opravovat postupně z rozpočtu města, ale je nutná jeho kompletní rekonstrukce s jasným výhledem budoucího využití. Proto město hledalo vhodného investora a stále věříme, že několik let připravovaný projekt s firmou Sherydan skončí úspěšně.

Neuvažujete o stavbě domova důchodců ve městě?

Neuvažujeme. Jednak máme dům s pečovatelskou službou, jednak dohodu s městysem Mlázovice o umístění našich občanů v tamním domově důchodců. Navíc v rámci kraje v okresech Hradec Králové, Trutnov, Náchod a Rychnov nad Kněžnou zřizuje a provozuje domovy důchodců Královéhradecký kraj, pouze v okrese Jičín jednotlivá města a obce. Domnívám se, že tento systém by měl být jednotný a domovy důchodců by měl budovat a provozovat kraj, protože obzvlášť pro menší obce je provozování domova důchodců obrovská finanční zátěž, navíc se prakticky každoročně mění podmínky pro poskytování příspěvků na provoz, takže provozovat domov důchodců nelze koncepčně s nějakým dlouhodobým výhledem dopadů na rozpočet obce.

Pavel Šubr, foto: Ladislav Stuchlik

ZM informuje

Na posledním zasedání ve volebním období 2006 – 2010 se zastupitelstvo města sešlo **8. září 2010 v aule základní školy**. Po kontrole usnesení ze všech jednání ZM ve volebním období zastupitelé schválili dodatek č. 2 k akcionářské smlouvě s firmou Sherydan a rozpočtové opatření č. 3/2010, projednali záležitosti v oblasti prodeje nemovitostí a ukončili projednávání změny č. 4 územního plánu města z důvodu nesouhlasu krajského úřadu s rozšiřováním lokalit pro bydlení ve městě. Zároveň schválili zahájení prací na pořízení nového územního plánu města a dohodu o zřízení půdní vestavby, zabývali se žádostmi o dotace pro roky 2010 a 2011 a provedli zhodnocení volebního období. Poté přijali informace o filmu Školní výlet, o dni otevřených dveří na zámku a o porovnání daňových příjmů města za leden až červenec roku 2009 a 2010. Na závěr zrušili ke dni voleb výbory zastupitelstva města a poděkovali jejich členům, stejně tak jako pracovníkům městského úřadu za výbornou spolupráci se zastupitelstvem.

Pavel Šubr

HLADOMOR, KTERÝ ZDECIMOVAL BĚLOHRADSKO

Na samém okraji Šárovcovy Lhoty při silnici na Mlázovici stojí vysoký kamenný sloup zakončený Kristem na kříži. Zhotoven byl v r. 1763 a jak tabulka u něho informuje, říká se mu „hladoměr“. Informováni jsme i o tom, že se jedná o „morový kříž – památka na hladomor“. Tato informace je však po všech směrech naprosto mylná a je až s podivem, že tam setrvává již mnohá léta! Epidemie moru v té době nebyla žádná, ba ani hladomor. Ten nastal až o osm let později a pokud tato boží muka byla zhotovena proto, aby nějakou významnou událost připomněla, pak nejspíše oslavu ukončení války s Pruskem, tzv. války sedmileté (1756–1763), která jistě i obyvatelům Šárovcovy Lhoty přinesla mnohá utrpení a v r. 1758 epidemii cholery.

HRŮZY HLADOMORU

Na přelomu let 1771 a 1772 a hlavně počátkem r. 1772 trpělo Bělohradsko a vůbec lid po celých Čechách hladomorem, na jehož základě se rozšířily nemoci. Příčinou byly neobvyklé proměny počasí v letech předchozích, období mokra a přívalových dešťů bránících zasetí, pak období následného horka a sucha. To vše zapříčinilo neúrodu doprovázenou drahotou a následný všeobecný hladomor s enormním vymíráním obyvatelstva. V r. 1771 byly potraviny až pětikrát dražší oproti r. 1769 a v celých Čechách v těchto letech vymřelo více jak 250 000 obyvatel. Novopacký měšťan a kronikář František Gol, žijící v té době, ve staré novopacké pamětnici zaznamenal, že o masopustě r. 1771 (v únoru – pozn. J.Š.) bylo takové teplo, že lidé chodili bosí. Po velikonocích naopak byla velká zima a napadlo mnoho sněhu, že se jezdilo až do sv. Ducha (takřka do konce května – pozn. J.Š.) na saních. Ptactvo zimou a hladem zmořené se nechalo chytat do rukou a v houfech létalo do stavení. Skoro všechno obilí v Čechách vyhynulo, neboť před tím za tepla vzrostlo a zelenalo se, pak pod sněhem shnilo. Také vyseté jařiny shnily a musely se sít znova. S neúrodou přišla velká drahota a byla taková nouze, že nebylo nikde vidět psa a ani kočky, neboť všechna tato zvířata lidé snědli. Kradly se pokrmů v cizích příbytcích přímo z ohnišť, pokud u toho někdo zrovna nestál a nehlídal. I sám Gol byl takto dvakrát okraden. Jednou mu z nístěje bylo ukradeno maso, podruhé hrách i s hncem. Lidé z nouze pojídali trávu, kořinky, stromovou kůru, ba i staré hadry žvýkali a mřeli. Mnoho cizích lidí v polích zemřelých bylo nalezeno, že ani pohřbívát je nestačili. Mnozí mrtví v ústech staré hadry a jiný neřád měli, který před smrtí z hladu žvýkali. Bez truhel na trakařích na hřbitov byli přiváženi a pohřbíváni do hromadných hrobů v počtu po patnácti až dvaceti.

MNOHO LIDÍ ZACHRÁNIL POHODNÝ

Když pohodný zakopal nějaké chcíp-lé zvíře, lidé je ihned vykopali a snědli. Když to viděl novopacký pohodný Matěj Žižka, skoupil kdejakého koně na chcípnutí a doma v rasovně je zabíjel a libru po 1 kr., pak po 2 grešlích prodával, za což mu lidé děkovali a předem peníze dávali. Za tuto činnost jej zavřeli v Jičíně do arestu, ale protože se jej lidé na novopackém magistrátu zastali a svědčili, že kdyby Žižky nebylo, že by byli zemřeli, byl Žižka propuštěn. Nutno podotknout, že Matěj Žižka pocházel ze starobylého katovského rodu a že jeho manželkou se v r. 1769 stala tehdy jen sedmnáctiletá Marie Ledvinová, dcera bývalého bělohradského kata, pak již jen pohodného bydlícího v pohodnici za lesíkem Dubinou u Sv. Újezda.

VYMŘELY CELÉ RODINY

Nejinak tomu bylo i na Bělohradsku. Mnoho zdejších obyvatel zemřelo, ba dokonce vymřely i celé rodiny. Hladomorem byly postiženy hlavně rodiny baráčníků či podruhů, kteří neměli žádná políčka, na nichž by si nějakou obživu vydobyli. Nejhůře ze širokého okolí dopadli obyvatelé baráčnického stavení čp. 54 na Horní Nové Vsi, které je posledním stavením ve vsi postaveným pod Skleněným vrchem vlevo při silnici k Uhlířům. V něm od března do května r. 1772 vymřela takřka celá rodina baráčníka Františka Dlabá a úplně celá rodina jeho švagra Jiříka Knola.

Dne 14. března 1772 zemřela desetiletá dcera Marie Dlabová a sotva ji oplakali, zemřela 19. března sedmiletá dcera Alžběta. Pak 6. dubna čtyřletá dcera Kateřina a dne 3. května zemřel padesátiletý otec rodiny Jan Dlab. Jako poslední z rodiny dne 28. května 1772 zemřela pětáctýřicetiletá hospodyně Alžběta Dlabová a spolu s ní třináctiletý syn Josef. Z celé rodiny zůstala osiřelá dcera Františka, dcera Anna a syn Václav. Ještě hůře dopadla rodina Jiřího Knola, který byl bratrem zemřelé Alžběty Dlabové a který se svojí rodinou zde v domě žil v podruží. Tato rodina vymřela od března do června téhož roku

Chalupa čp. 54 na H. N. Vsi

kompletně a příjmení Knol na H. N. Vsi tak již navždy vymizelo. Dne 14. března nejprve zemřela čtrnáctiletá dcera Kateřina Knolová a pak postupně další čtyři děti od šesti do třinácti let, dne 28. května zemřela dvačtyřicetiletá hospodyně Dorota Knolová a jako poslední z rodiny zemřel 20. června čtyřicetiletý otec Jiří Knol. Tak z toho stavení od poloviny března do června r. 1772 bylo vypraveno celkem 13 pohřbů, z toho dne 28. května dokonce pohřby tři.

Na chalupě čp. 3 v dávno již zaniklé osadě Okrouhlé, kde hospodařil chalupník Jan Mecnar, zemřelo v době hladomoru z této rodiny 5 jejích členů včetně pětaticetiletého otce rodiny a dvačtyřicetileté matky Marie Mecnarové. Nejprve ještě na chalupě v Okrouhlé zemřely 2 děti ve stáří 6 a 7 let a na to se Mecnarovi se zbylou částí rodiny přestěhovali do Sv. Újezda do chalupy čp. 8 (kterou v současnosti vlastní starosta obce), kde již z důsledku hladomoru zemřeli oba rodiče Mecnarové – třiašedesátiletý Václav Kozel a o 2 roky starší Rozina. Mecnarovým však nebylo dopřáno přežít a oba rodiče i s dvanáctiletým synem Václavem zde zemřeli též. A tak dne 30. května 1772 byli všichni tři při újezdeckém kostele pohřbeni.

Na chalupě čp. 35 ve Svatojanském Újezdě od konce února 1772 do dubna téhož roku zemřely 4 děti a i jejich otec, třiačtyřicetiletý chalupník Václav Merta, tedy ze sedmičlenné rodiny celkem 5 osob a tak by bylo možno pokračovat...

Dům čp. 35 ve Sv. Újezdě

Nejinak tomu bylo v Lánech, kde úmrtími byla postižena rodina chalupníka Václava Haňáka z chalupy čp. 8. V době hladomoru zemřely nejprve tři děti a nakonec v únoru 1772 i dvačtyřicetiletá hospodyně Kateřina Haňáková.

V dnešní Prostřední Nové Vsi, na chalupě čp. 3, kde tehdy hospodařil chalupník Václav Šmíd, vymřela kompletně též celá rodina. Posledního dne měsíce ledna 1772 zemřel nejprve šestiletý syn Matěj, posledního února téhož roku pak dvouletý syn Václav. Hned nato dne 1. března pak zemřel otec rodi-

ny třiačtyřicetiletý Václav Šmíd a po třech dnech i hospodyně šestačtyřicetiletá Barbora Šmídová. Vylidněnou usedlost bez hospodáře pak koupil bělohradský chirurg, ranhojič či felčar, jak býval též nazýván, František Cerman. Ani tomuto se úmrtí v rodině za hladomoru nevyhnulo a v říjnu r. 1771 pohřbil svého dvouletého syna.

Chalupa čp. 3 v Prostřední Nové Vsi

Hodně nemocných dětí včetně sirotek z Bělohradska bylo umisťováno v bělohradském „špitále“, který byl v té době zřízen ve stavení tam, kde dnes oproti pekárně pana Rýdla je stavení čp. 84. I tam v době hladomoru umístěné děti snad všechny zemřely. Tak např. ve dvou dnech 28.–29. 4. 1772 tam zemřely 4 děti a dne 25. 5. téhož roku pak tři.

Dům čp. 84 v Lázních Bělohradě

Úmrtí v letech hladomoru se nevyhnulo ani bělohradské vrchnosti a dne 8. ledna 1772 zemřel na zámku v Bělohradě ve věku 67 let majitel panství Bělohrad, Maršov a Staré Buky, Josef Vilibald hrabě Schaffgotsch. Ten ale paradoxně nezemřel hladem, spíše z přecpání a jak matrikář poznamenal, tak zemřel „při jídle byv raněn mrtvici“. Protože po své kruté k poddaným se chovající matce zdědil její nechvalné vlastnosti a zvláště krutě nakládal se svými poddanými, lze předpokládat, že nikdo z obyčejných obyvatel Bělohradska jeho smrti nezelel. Spíše naopak.

Hladomor pak dopomohl k rozšíření pěstování brambor v Čechách, které v následujících letech značnou měrou pomohly ve výživě obyvatel a které do té doby se takřka nepěstovaly, a po r. 1781 byl v Bělohradě postaven na základě císařského nařízení špejchar a to proto, aby sedláci v úrodných letech si přebytky obilí měli kam uložit a v době nouze si je mohli vyzvednout.

Hladomor nebyla jediná pohroma, která postihla Bělohradsko. Mnoho lidí zemřelo i za cholerových epidemií – o tom však někdy příště.

Josef Špür, foto: autor

LÁZNĚ V OKOLÍ BĚLOHRADU

V minulém čísle Bělohradských listů jsme začali psát o lázních v okolí našeho města. Nyní v miniseriálu pokračujeme lázeňským zastavením v Miletíně a v Pecce. Všímavý čtenář si jistě povšimne, že jsme přeskočili Mostecké lázně. Bohužel, odsunem Němců po druhé světové válce zanikly lázně a zmizelo všechno co o nich bylo zaznamenáno. Nepodařilo se nám proto sehnat žádné informace. Pokud se nějaké objeví, rádi je otiskneme.

MILETÍNSKÉ LÁZNĚ

Miletínské lázně, nazývané Svatojanské lázně, vznikly v první polovině 18. století a leží severně od městečka Miletína. Lázně byly hojně navštěvované. Jan Altenberger, doktor lékařství v Trutnově, vydal r. 1752 popis těchto lázní, v kterých doporučuje, že voda ze skal obsahuje částky skalice, soli, ledku a pryskyřice. Mnoho hostů děkovalo bohu a lázním za uzdravení. Ještě začátkem 19. století bylo prý mnoho berlí v kapli odloženo. K lázním patřila totiž kaple, kterou dala vystavět Anna Maria Kolovrat-Liebšteinská r. 1750. Před kaplí byl hostinec a za ním dům o jednom poschodí s pokoji pro hosty. Přes potok vedl krytý dřevěný most ke koupelím. Roku 1834 dal majitel Hynek Václav Falge pro sešlost dřevěný hostinec, dům a most zbourat a vystavěl nový kamenný hostinec o jednom poschodí s pokoji pro hosty. Most je také kamenný klenutý. V letech 1869 až 1870 po odchodu nájemce Katze byl lázeňský dům nákladně opraven (výměna oken, dveří a podlah). Stával na druhé straně od mostu, kde dnes je studánka. Naproti lázeňskému domu byly koupelny pro muže a pro ženy. Ještě na přelomu 19. a 20. století byl hostinec výletníky dosti navštěvován, což dokazují dobové fotografie. O hostinci se psalo i v hořických novinách, jak výborně se vaří a na jaké úrovni je obsluha. Zato lázně pomalu upadaly a byly zrušeny. Po původních budovách zůstaly pouze kamenné základy, které jsou dodnes vidět.

Jaroslav Baliha; foto: archiv autora

Pěšinka ke koupelnám

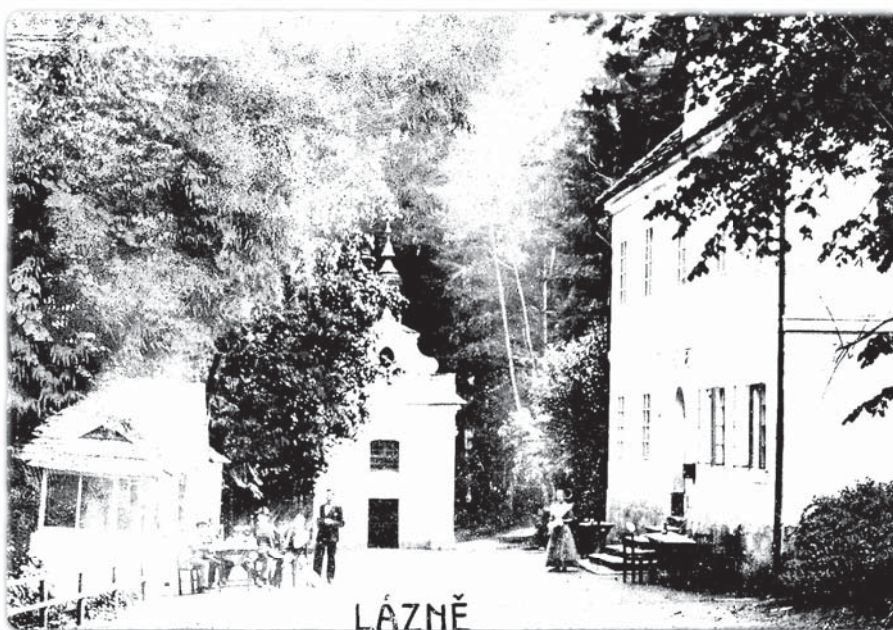

Kaplička Sv. Jana Nepomuckého, vysvěcená 30. 7. 1752 královéhradeckým kanovníkem Janem Janovským z Janovic

LÁZNĚ V PECCE

Hotelové ubytování s restaurací - rok 1892

Vlevo altánek, uprostřed kaplička a vpravo hotel - r. 1892

Vlevo budova lázní, vpravo Jindrákův hostinec a za ním hospodářství rodiny Pátých

O tom, že lázně v Pecce existovaly již dávno, není pochyb. Ve druhém, tzv. Františkově vojenském mapování z let 1836 – 1852, je potok vytékající z lesa při cestě od Borovnice uváděn jako Lázeňský potok. V místě, kde se do něho vlévá potůček pramenící v Myší díře, je zakreslen dům s názvem Badhaus, tedy lázeňský dům. Poslední zbytky lázeňského domu byly zbourány zhruba před 40 lety. Ve Vlastivědné monografii novopackého okresu (František Číp a kolektiv, 1929) je zmínka o peckovských lázních na dvou místech:

- *Peccka má první lázně již před r. 1710 u mostu pod hradem. R. 1775 vystavěny ve stupenské Zlatnici lázně a hospoda od peckovského lékaře Josefa Wonky, ale brzo prodány a zrušeny.*

Nové lázně vystavěl v Pecce František Raiman: byly čteně navštěvovány i lékaři používány k zákrokům léčebným. Později přešly do majetku lékaře Čerovského, potom připadly do majetku Tekle Grafové a Václavu Grafovi.

R. 1910 byl majitelem Ladislav Vonka. Mají 8 kabin s 12 vanami.

Již v roce 1549 byly v Pecce všeobecné lázně u Janovky. Potom vystavěl peckovský felčar Josef Vonka ve stupenské Zlatnici „Lázeň a hospodu“, jež brzy zanikly. Nynější lázně „U Bidláků“ vystavěl peckovský soused František Raiser r. 1798

Z krátkých úryvků lze soudit, že lázně budované lékaři byly nejen očištné, ale měly i svůj účel léčebný. Jak a čím se tam léčilo, se již ale asi nedozvíme. Lázeňské zařízení začalo ztrácet na významu, když Peckovská obec sokolská vybudovala nedaleko, na místě bývalého rybníku Prachovník, koupaliště.

Že se pobyt v lázních bral i jako relaxace, je téměř jisté, protože se téměř vždy u lázní nacházel hostinec. V případě Pecky byl posledním hostinským pan Jindrák. Dodnes je starousedlíky místo za koupalištěm spojováno s názvem lázní (les za lázněmi, silnice k lázním, atd.).

*Ladislav Stuchlík,
foto: archiv Vladislava Reimonta*

ROZHOVOR

S MUDR. MILENOU ČERNOU

MUDr. Milena Černá, ředitelka Výboru dobré vůle Nadace Olgy Havlové, si za svůj druhý domov vybrala Lázně Bělohrad. Ráda se sem vrací, když ji náročné povinnosti Národní ambasadorky Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení odvádějí daleko do světa.

Paní doktorko, můžete nam přiblížit, o co jde v této funkci?

Rok 2010 vyhlásila Evropská komise Evropským rokem boje proti chudobě. Vlády všech členských zemí dostaly instrukce, že se mají zvláštním způsobem zaměřit na odstraňování chudoby. Chudoba je považována za porušování lidských práv, neboť právo na slušný život je zakotveno v mezinárodních dohodách o lidských právech. Víme, že chudobu ze světa nelze náraz likvidovat, ale v tomto roce by měli lidé, zvláště politické na úrovni obcí, krajů i ministerstev reflektovat, co lze pro chudé lidi podniknout: ve vzdělávání, v zaměstnávání, bydlení, přístupu ke kulturním statkům. Dát lidem příležitost, aby ukázali, co dovedou. Každý něco umí, každý může společnost obohatit.

Moje role jako národní ambasadorky souvisí s Evropskou sítí proti chudobě. V roce 2004 jsem se stala předsedkyní naší české větve a spolupracuji s organizacemi, které se s chudobou setkávají přímo v první linii. Za všechny bych ráda jmenovala brněnskou IQ Roma servis, ostravské Vzájemné soužití, celorepublikově i v zahraničí působící obecně prospěšnou společnost Člověk v tísni, Naději, Slezskou diakonii, Charitu Ostrava. Je jich daleko více.

V letošním roce se stali zejména novináři vnímavějšími, zajímají se o to, jak přistupovat k lidem zažívajícím chudobu, jak lze tyto lidi zapojit do rozhodovacích procesů. Nikdo se nediví, jsou-li vozičkáři v různých komisích a výborech, které o nich rozhodují, ale mnoha lidem přijde divné, že by měli také lidé žijící v chudobě mít právo vyjádřit se k tomu, co se jich týká. Jako národní ambasadorka jsem podepsala dokument ministerstva práce a sociálních věcí, že dám k dispozici všechny své zkušenosti s chudobou a sociálním vyloučením, že se budu účastnit akcí v ČR, které prosazují cíle Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení, a že budu ideje Evropského roku zveřejňo-

Udílění ceny Škola bez bariér v Poslanecké sněmovně

vat v hromadných sdělovacích prostředcích.

Jaké máte poznatky z této činnosti?

EAPN v České republice uspořádala v květnu 2010 setkání lidí se zážitkem chudoby. Bylo jich dohromady asi 50 a byli z různých oborů. Znamená to, že se dostali do společenství chudých lidí v důsledku nemoci, úrazu, ztráty zaměstnání, závislosti na drogách, dluhů, které nejsou schopni splatit a jiných nepříznivých životních okolností. V pracovních skupinách měli účastníci možnost povědět svůj příběh a navrhnout, co by jim pomohlo k lepší existenci jich samých i jejich rodin. Bylo zajímavé, že nikdo neřekl, že by potřeboval vyšší sociální dávky, víc peněz. Jako velké zlo posuzovali množství výherních automatů ve městech i vesnicích, na nichž se mnozí stávají závislými, obtíže při hledání práce zejména pro lidi tmavší pleti, nedostatek sociálních bytů. Vybraná skupina se v červnu 2010 zúčastnila setkání lidí žijících v chudobě z celé Evropy, v Bruselu. Přijeli s nadhledem – chudí jsou ve všech zemích a ve všech zemích Evropy jsou jejich problémy podobné – ale také s nápady, například jak smlouvat s majiteli opuštěných nemovitostí, aby je uvolnili pro bydlení sociálně znevýhodněných obyvatel. Takhle myšlenka fungovala již v padesátých letech ve Francii a jen pro informaci: šířil ji a prosazoval charismatický Abbé Pierre se svou společností zvanou Emauzy.

Lidé neradi čtou a poslouchají o chudobě. Sociální romány, v nichž si chudí nemohli dovolit léčení a umírali na souchotě, nepatří k oblíbeným. (Jednu takovou povídku napsal i K. V. Rais.) Do chudých městských čtvrtí se stěhují zas jen chudí a ti ostatní se jim vyhýbají. Město tam neodklízí odpadky, neudrzuje cesty a veřejnou zeleň. Jaký mohou mít lidé vztah ke svému bydlišti, když jim na chodbě nesvítí světlo, prasklou vodu

nikdo neopraví a do střechy zatéká? Jak se identifikují s místem svého dětství děti vyrůstající v chudých čtvrtích? Jak se u nich pěstuje cit pro věci krásné a ušlechtilé, když žijí v zanedbaných lokalitách, mezi lidmi, kteří se potýkají s bídou, smutkem a beznadějí? Nerovné základy z rodin, „zděděná chudoba“, chudoba v dětství jakoby určovaly další osud. Jen málo dětem se z tohoto „předurčení“ podaří uniknout.

Česká sekce Defence for children international referuje o 8 % dětí žijících v riziku chudoby a zdá se, že není pravdou, že chudobou nejohroženější skupinou lidí v republice jsou staří lidé – jsou to děti, respektive rodiny s více dětmi či děti žijící s jedním z rodičů. Děti žijící v chudobě jsou kromě jiného poznamenány ve své psychice. Postrádají pozitivní představu o sobě samých, jsou frustrováni způsobem života odlišným od ostatních dětí, jiným oblékáním, jídlem a nápoji. Někdy to není ani nedostatkem peněz jako zanedbáváním dětí rodiči, kteří musí dlouho a těžce pracovat a na děti jim nezbývá dost času.

Národní setkání lidí žijících v chudobě – dospělí rokojí, děti se baví

Čeho se týká vaše působení ve Výboru dobré vůle Nadace Olgy Havlové?

Ve Výboru dobré vůle - Nadaci Olgy Havlové jsem ředitelkou již sedmá let. Mnoho jsem zažila a také jsem se setkala s mnoha zajímavými lidmi. Myslím si, že idea, na které je tato nadace postavena, přitahuje dobré lidi, a jejich zásluhou také nadace může existovat. Nadace nedostávají žádné dotace od státu, ale zato mohou v rámci svého poslání podporovat ty oblasti, kde stát nezasahuje anebo zasahuje nedostatečně. Podporujeme finančně organizace, které poskytují účinné, vynalézavé a dlouhodobě udržitelné sociální služby: Charity, diakonie, občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti. V letošním roce například spolupracujeme s Elpidou, ob-

čanským sdružením, která nabízí starším osamělým lidem znalosti práce na počítači, radí po telefonu, vydává pro ně časopis. Každý sociální pracovník Elpidy je vysoce kvalifikován pro výkon svého zaměstnání a navíc pro práci s dobrovolníky a studenty, kteří profesionální tým doplňují. Pála bych vám poznat tu partu milých mladých lidí.

Nadace existuje právě dvacet let. Jako Výbor dobré vůle byla registrována počátkem roku 1990, jako Nadace Olgy Havlové v září 1992. Pro oslavy dvacátého výročí jsme zvolili například umístění pamětní desky z bílého mramoru na domě na Senovážném náměstí č. 2 v Praze 1, zvlášť slavnostní udělení Ceny Olgy Havlové (získal ji lékař MUDr. Jiří Kríž, který – ač sám na vozíku – je primářem spinální jednotky rehabilitační kliniky ve Fakultní nemocnici v Motole) a také vydání publikace „20 let Výboru dobré vůle - Nadace Olgy Havlové“ s mnoha fotografiemi a vzpomínkami na paní Olgu, zakladatelku. Její zásluhou se v naší nadaci prosazují myšlenky začleňování lidí se zdravotními a sociálními handicapy do společnosti. Staráme se například o děti s postižením sluchu: nechceme, aby trávily své dětství v internátech, ale aby chodily do školy se svými vrstevníky. Přesvědčili jsme se, že současná technika sluchadel již je na takové úrovni, že i děti se sluchovým postižením se mohou naučit slyšet a mluvit ještě dřív, než nastoupí do 1. třídy. A to samozřejmě změní celý jejich život. Sluchadla jsou poměrně drahá, a tak poskytujeme rodičům dětí finanční příspěvky, aby jim sluchadla mohli opatřit. Nadaným dětem z chudých rodin, zdravotně postiženým a dětem z dětských domovů posíláme stipendia, abychom vyrovnali jejich handicap a posílili jejich motivaci studovat. Máme zajímavé programy pro astmatické děti, pro důstojné stáří, pro další studium odborných lékařů v zahraničí. Ostatně, kdo má počítač, může se podívat na naše webové stránky www.vdv.cz.

Milena Černá při slavnostním odhalení desky Olgy Havlové na Senovážném náměstí v lednu 2010

Jaké zahraniční cesty jste podnikla?

Při své práci ve Výboru dobré vůle - Nadaci Olgy Havlové a EAPN ČR jsem podnikla různé daleké i blízké cesty. Nejdál jsem byla v San Francisku na konferenci o AIDS a v Hirošimě na Mírové konferenci. Jen letos jsem se při různých příležitostech navštívila Varšavu, Budapešť, Bratislavu, Berlín, Limassol na Kypru (tam bylo valné shromáždění EAPN a konference o migraci a migrantech v Evropě) a Sankt Petersburg. Koncem srpna se chystám na Evropské fórum do Alpbachu v Rakousku. Ale hodně cestuji i po České republice. Většinou používám vlak, auto nevlastním.

Jak se daří prosazovat sociální začleňování na úrovni státu?

Co se týká příčin chudoby, připravujeme právě tzv. „balíček“ opatření proti předlužení. Spolupracujeme s organizacemi, které poskytují poradenství lidem, kteří se dostali do zoufalé situace s dluhy. Společně jsme vytipovali několik kroků v oblasti legislativy, ty zpracujeme a předložíme vládě a parlamentu.

Politikové často považují chudobu za statistické číslo. Je jim zatěžko vidět za termíny jako je chudoba a sociální vyloučení skutečné lidi v bídné situaci. Čím výše, tím hůř. Politikové obvykle nechtějí slyšet o prevenci, která ušetří státu tím, že pak nemusí z veřejných prostředků „hasit požáry“. Proto se snažíme působit všemi cestami, kterých jsme schopni, abychom šířili příklady dobré praxe hodné následování. Jednou jsem dokonce použila příklad přestavby domu ve Vojtíškově ulici v Lázních Bělohradě na dům se sociálními byty a ně-

kteří poslanci pak reagovali na zmínku o Lázních Bělohradě jako o městě, kde se provádí dobrá sociální politika. Když nejde ovlivnit politiku na nejvyšší úrovni, musí se začít drobnými kamínky do mozaiky zdola a čekat, zda se ostatní přidají. A proto díky za každé prozíravé politické rozhodnutí.

Zbývá vám při vašem pracovním vytížení čas na rodinu?

Všechna moje setkání s rodinou, dětmi, vnoučaty a přáteli se odehrávají v Bělohradě. S manželem jsme tu také další přátele našli. Tady je můj volný čas, konají se tu veškeré oslavy narozenin, hudební večírky, často i dovolené. Na travnatém dvorečku s květinami za domem ráda odpočívám. Sem mohu občas uniknout z rušného života ve „velkém světě“. Mám ráda cestičku z Bělohradu do Brtve, Byšička, Bažantnici, Hřídelec-kou hůrku, Okrouhlík, Hůru a Zvičinu, vím, které rostliny tam kdy kvetou a občas se na ně vypravím s fotoaparátem. Nejlepší relaxace, jakou znám.

Milena Černá s Ivanem Doudou a biskupem Václavem Malým při udělení Ceny Olgy Havlové v květnu 2010

**Děkuji vám, paní doktorko,
za vaši obětavou lásku
k chudým, za vaši starostlivou
péči o všechny potřebné!
Děkuji za to, že stojíte za těmi,
kdo nemají sami tak silný hlas,
aby se dovolali pomoci!
Přeji vám do vaší další práce
hodně zdraví, síly a radosti z díla,
které se dobře daří!**

Antonie Vanišová,
foto: Zdeňek Chrapek, archiv VDV

Výbor dobré vůle
Nadace Olgy Havlové

KAZACHSTÁN - RUSKO - MEXIKO

To je před bránou pivovaru v Kazachstánu, po sněhové bouři, teplota -34°C, mám na sobě tankistickou bundu, kterou mi půjčili, protože já jsem přiletěl jen ve vestičce, v Praze už bylo jaro a 20°C. Za 3 týdny jsem ale i tam chodil venku v tričku, jaro přišlo velmi rychle.

To jsou země, které během posledních pěti let pracovně navštívil Jiří Podlipný - pro kamarády Harry.

Která z těchto cest byla první a jak k cestě došlo?

Pracuji jako programátor v české firmě, která se ve spolupráci s německými firmami účastní programování pro řízení procesu výroby piva. V roce 2005 jsme uváděli do provozu pivovar, který byl postaven ve městě Rudny v Kazašské stepi. Podruhé jsem tam byl v 2008, když se provoz zvětšoval. Dá se říci, že v Kazachstánu je pivovarnictví na vzestupu, na výstavbě se podílejí většinou německé firmy. Ty stavějí pivovary i v Jižní a Střední Americe. V Evropě se pivovary už téměř nestaví, když, tak zcela výjimečně, trh je nasycen. Například poslední větší pivovar v tehdejší Československu byl postaven před čtyřiceti lety, tedy roku 1970 v Nošovicích – Pivovar Radegast.

Přibližte nám, prosím, Kazachstán, co je pro tuto zemi specifické a jak na vás zapůsobila?

Nejprve trochu nezbytných informací: Kazachstán je zemí s obrovskými zdroji nerostných surovin. Rozlohou patří mezi nejrozsáhlejší země světa. Je 34krát větší než naše ČR, je územně největším vnitrozemským státem světa, ale pouze s necelými 15 miliony obyvatel,

kdy původní obyvatelé Kazaši jsou v početní menšině. Většinu území tvoří pouště a stepi, vzdálenosti se překonávají letectvy. Na území Kazachstánu se nachází proslulý kosmodrom Bajkonur. V roce 1997 se hlavním městem stala Astana, zcela nově postavené moderní město, která vystřídala Almaty (Alma Ata).

Jak na mne zapůsobila? Především si musíte všimnout velkého rozdílu mezi životem prostých obyvatel a životem v nových moderních městech. My jsme například bydleli v luxusním hotelu, kde jedna noc stála víc než měsíční plat zaměstnance pivovaru. Vláda a prezident Nazarbajev se snaží pozvednout turismus a dělají pro to všechno. Já jsem teh-

dy žádného turistu neviděl, když jsem chtěl poslat pohled, v hotelu, ba ani na poště nevěděli, co si přeju. Ale je to už přeci jenom pár let, teď už je to asi jiné.

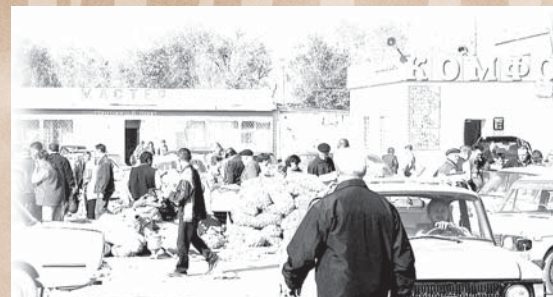
Jací jsou Kazaši, jak jste se domluvíli?

Kazaši jsou vstřícní a vřelí lidé, domlouvali jsme se většinou rusky, výuka ruštiny ze školních let v nás něco zanechala. Původní řeč kazaštinou většinou hovoří jen staří lidé, i když je všeobecná snaha o její znovuvzkříšení. Léta sověť-

Taky nedělní trh v Kazachstánu, dobře čitelný je nápis Komfort, prostě Tuzex!

◀ *Nedělní trh v Kazachstánu, prodávali úplně všechno, včetně zakrvácených bezpečnostních pásů z bouraných aut. Silný...*

ské nadvlády řeč zcela potlačila. Lidé, se kterými jsme přišli do styku, se o naši zemi zajímali hlavně přes fotbal. Takže náš dárek - dres se jménem našeho známého fotbalisty - byl přijat s povděkem.

Samozřejmě, že nechyběly ani humornější zážitky, jako byla oslava narozenin německého technika.

Nechyběla vodka, přípitek musel pronést každý u stolu a náležitě ho pak všichni zapili. Byl jsem jedním z posledních, kdo měl pronést přípitek, opravdu jen stěží jsem slova formuloval.

Přijali jsme pozvání ředitele podniku do sauny, která se nachází přímo v prostředí pivovaru. Je vybavena na způsob pravé přírodní finské sauny s větvičkami, kamny na dřevo, poléváním vůněmi z přírodních zdrojů apod. Jenomže tato sauna je záležitost celodenní, náročná, ani zde dehydratace nehrozí. Pije se pivo, snad proto, že se v nachází pivovaru? Nevím...

To je z Moskvy 2008 – pravoslavný chrám v Sergejev Posad, asi 70 km severovýchodně od Moskvy. Velice náboženské místo pro pravoslavně věřící (na stejné úrovni jako Vatikán pro křesťany).

Dalším vašim zahraničním působištěm bylo Rusko. Kde jste pracoval a o jakou práci se jednalo?

V roce 2008 jsem se na 3 měsíce ocitl ve městě Mytišči nedaleko Moskvy. Zde se vyráběly vozy metra, které si můžeme pamatovat z doby, kdy jako první jezdily v pražském metru. Moje práce spočívala opět v programování výroby piva ve zcela novém pivovaru. Časově to byla práce velmi náročná, často jsem pracoval více než 300 hodin měsíčně. Ale na druhé straně rád vzpomínám na přátelské vztahy, které mezi námi pracovníky panovaly. V porovnání s Kazachstánem jsou v Moskvě i po technické stránce napřed.

Moskva je nyní v plamenech, vy jste se odtud před několika dny vrátil, jak na vás tato katastrofa zapůsobila?

Zažil jsem smog, nepředstavitelná vedra a sucho. Lidé chodí s rouškami na

ústech, nemocnost narůstá a zatím není konec této hrůzy v dohlednu. V Moskvě padl po 130 letech teplotní rekord, bylo naměřeno více než 40 stupňů. Domnívají se, že to způsobila samovznícená rašelina. Jinak při normálním počasí je Moskva plná turistů, snad nejvíce starších Japonců. Ti si po náročném období aktivního života dopřávají cestování snad po celém světě. Rusko je pro ně asi nejvíc nepochopitelná země už třeba proto, jak je tam všechno opravdu velké, zatímco v Japonsku naopak všechno minimalizují.

Klasická neděle v parku Caricino, kde bylo letní sídlo cara. Kytky a pěkný holky se v nich válejí, to je nezbytná součást Moskvy – na to se tam vždycky těším, bez toho bych tam už ani nejel.

Jaká atmosféra z Moskvanů a z Rusů vyzařuje všeobecně, co převažuje v náhledu na svět?

Všeobecně v Rusku platí obdiv k západu, touha po drahém i předraženém zboží. Ve vztahu k USA jsou však velice kritičtí. Stále se slaví, zejména tradiční oslavy konce války, kdy se v Moskvě zastaví život, obchody jsou zavřené, doprava velmi omezená, jen na Rudém náměstí je nepřekonatelná přehlídka. Dalším význačným svátkem, který si nenechají vzít především muži, je MDŽ. Ti si ho po svém užívají.

Zažil jste v Moskvě jistě i nějaké příjemné osobní zážitky, svěřte se nám, prosím.

Velmi příjemným zážitkem byla pro mne návštěva Českého domu v Moskvě. Zde kromě oficiálních prostor se nachází restaurace, pivnice a hotel. Zde je možný přístup s českým pasem nebo s českým doprovodem. Jídlo je zde vynikající, ceny dostupné. Mým německým kolegům nejvíce chutnala svíčková. Tu pořádali jako předkrm i jako dezert, mezitím steak, ale svíčková a pilsenské pivo byly bezkonkurenční.

Dalším pro mne milým překvapením bylo setkání se spolužákem Michalem Vlažným z Horní Nové Vsi. Setkali jsme se náhodně právě v Českém domě.

To je z Mexika 2010 – pohled na město Zacatecas z lanovky na horu La Bufa. Významná dominanta je La Catedral de Zacatecas, postavená ještě za španělské nadvlády.

To je z Mexico City 2010 - stojím v Ulici mrtvých (Calzada de los Muertos), za mnou je Pyramida měsíce (La Pirámide de la Luna). Celé to náboženské místo se jmenuje Teotihuacan – objevili to Aztékové někdy v 14. století, stavby ale pocházejí z civilizace „lehce“ před Kristem.

Ještě nám řekněte něco o Mexiku, které jste letos navštívil, také pracovně?

V Mexiku byl postaven největší pivovar na světě, který vyrábí pivo Corona pro USA. Letos v lednu jsem tam byl po celý měsíc spolu se čtyřmi Čechy a jedním Venezuelanem. Pracovali jsme na programu filtrace piva ve městě Zacatecas. Je to bohaté, klidné a v poměru k Mexiku City poměrně bezpečné město. Na první pohled nás překvapilo, že Mexičané nenosí sombrera. Sami jsme si je ale jako suvenýr koupili. Na pracovišti jsme se domluví většinou anglicky, částečně španělsky a neuvěřitelné pro nás bylo zjištění, že jeden ze zaměstnanců pivovaru se dokázal domluvit rusky. Mexičan a ruština!

Jaké vás v lednu zastihlo v Mexiku počasí?

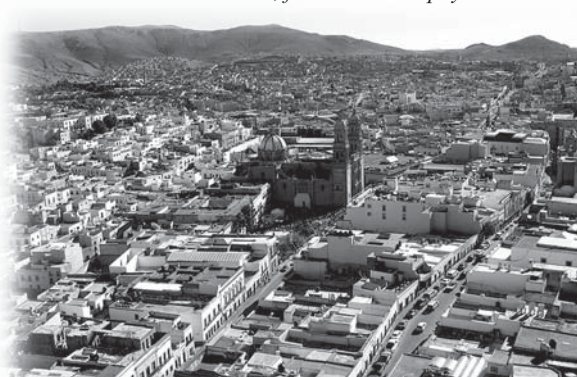
Stálé počasí se v té době pohybuje kolem 20 stupňů. Ale právě v té době tam po 40 letech napadl sníh, který mladší lidé dosud nezažili. Byli z toho tak ohromeni, že si někteří Mexičané nosili domů do mrazáku sněhové koule. Sníh během několika hodin roztál, ale pohled na zasněžené palmy stejně jako na katastrofální situace na silnicích byl neopakovatelný.

Dá se tedy říci, že jste prožil extrémní přírodní i ekonomické podmínky ve třech vzájemně tak rozdílných zemích. Jaké jsou vaše další plány?

Nejbližším plánem je moje dovolená tentokrát v Beskydech, kam se moc těším. V dohlednu je další cesta do Ruska do Mytišči na rozšiřování pivovaru. A výhledově? To je Bělohrad, rád bych se sem vrátil, mám tu rodinu, kamarády, patřím sem.

Přeji vám pěknou dovolenou, děkuji za rozhovor a ať se vám i nadále daří v práci i v osobním životě.

Hana Friedrichová, foto: Jiří Podlipný

SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ JE 130 LET

V letošním roce oslavil bělohradský Sbor dobrovolných hasičů kulaté 130. narozeniny. Začátky a historie sboru byly shrnuty a popsány v almanachu vydaném před pěti lety. Přesto ji v krátkosti připomeňme.

Když si v roce 1880 v ulici pod kostelem na několika chalupách zařádl červený kohout, vyvstala nutnost řešit organizovaně hašení požárů. Po neštěstí se sešel přípravný výbor, aby dal dohromady podmínky pro vznik hasičského sboru, zvolil předsednictvo a schválil jeho stanovy. Za finančního přispění obce, Goldschmiedtovy továrny a banky Slávie bylo pořízeno první vybavení. Výcvik začal na jaře 1881 na cvičišti za špejcharem, později pokračoval na novém cvičišti v místech dnešního Jiráskova nábřeží. První motorová stříkačka byla pořízena v roce 1924. U příležitosti desátého výročí československé samostatnosti byla veřejnosti předána nová mateřská školka. V její severní části se nacházela i prostorná hasičská zbrojnice s věží pro výcvik lezců a prostorem pro sušení hadic. Sbor úspěšně pokračoval v práci. Přerušení aktivit nastalo v letech 1942 až 45 německým zákazem činnosti. Po roce 1947 byla uspořádána sbírka, která umožnila pořízení nové motorové stříkačky a začátkem padesátých let byl získán od Fondu národního majetku nákladní automobil KRUPP. V roce 1959 došlo k zahájení stavby nové hasičské zbrojnice. Stavba se však neutěšeně vlekla. Konečně byla v roce 1973 budova zkolaudována a předána do užívání. Při této příležitosti sbor dostal z rukou tehdejšího předsedy MNV Pelikána nový prapor. Průběžně docházelo k materiálnímu vybavování a nahrazování zastaralé techniky. Získáno bylo vozidlo PRAGA V3S, nová stříkačka PPS 12, AVIA A31 a cisternová automobilová stříkačka CAS 25 – Š 706 RTHP.

Posledním a v současnosti nejdůležitějším přírůstkem je v roce 2007 pořízená nová automobilová stříkačka CAS 20 MAN TGM 13.280 4x4.

Jak je to s dnešní činností bělohradských hasičů jsme se zeptali dvou zasvěcených a zanícených mužů **Františka a Luboše Stárkových**.

Na podzim roku 2005 se rozhodl dlouholetý velitel hasičů Milan Pech, že ukončí svoji činnost ve funkci. Od 1. ledna 2006 se stal velitelem Luboš Stárek. Bylo po oslavách 125. výročí sboru a ve výboru padl návrh, že by bylo vhodné pokusit se získat nové zásahové auto. Nastala cesta hledání legislativy, finančních prostředků a výběru vhodného typu vozidla. Rozhodnutí padlo na upravený dvounápravový automobil MAN. Cena 4 770 000 korun. Peníze se podařilo složit dohromady z několika zdrojů. Největší část 3 000 000 korun investovalo město, 1 770 000 korun činila státní dotace a 150 000 korunami se podíleli sami hasiči. Dne 26. 10. 2007 byl vůz zástupci dodavatele SPS Slatiňany slavnostně předán bělohradskému hasičskému záchrannému sboru. Tím došlo k výraznému technickému a výkonnostnímu pokroku sboru při zásazích.

Okresk Lázně Bělohrad má 6 sborů, z toho zařazených do výjezdu je JSDH Lázně Bělohrad JPO III., Horní Nová Ves JPO V. Prostřední Nová Ves, Dolní Nová Ves, Lány a Hřídalec jsou nezařazené.

Bělohradský hasičský sbor má 100 členů, z toho 29 žen a 71 mužů.

V současnosti je zásahová jednotka zařazena v kategorii JPO3, což znamená, že drží pohotovost, vyjíždí k zásahům dle potřeby Hasičského záchranného sboru ČR (do 10 minut od vyhlášení poplachu) a musí tak fungovat na úrovni blížící se profesionálním hasičům. Je v ní 15 mužů

a 6 mužů je v jednotce týlového družstva.

Za 5 let zasahovala jednotka u 103 událostí, z toho u 31 požárů (např. u jednoho z největších v okolí, požáru firmy Lohman&Rauscher v Nové Pace a požáru stavebnin v Lázních Bělohradě) a u 72 technických zásahů (obtížný hmyz, čerpání vody ze studní, odstraňování následků větrné smrsti apod.).

Ladislav Stuchlík,

foto: Ladislav Stuchlík, Pavel Janák

**VE DNECH 13. – 14. SRPNA, TÝDEN PO BLESKOVÝCH POVODNÍCH, POMÁHAL ČTYŘ-
ČLENNÝ ODŘAD BĚLOHRADSKÉHO HASIČSKÉHO SBORU PŘI ODKLÍZENÍ
A ODSTRAŇOVÁNÍ NÁSLEDKŮ POHROMY V HRÁDKU NAD NISOU.**

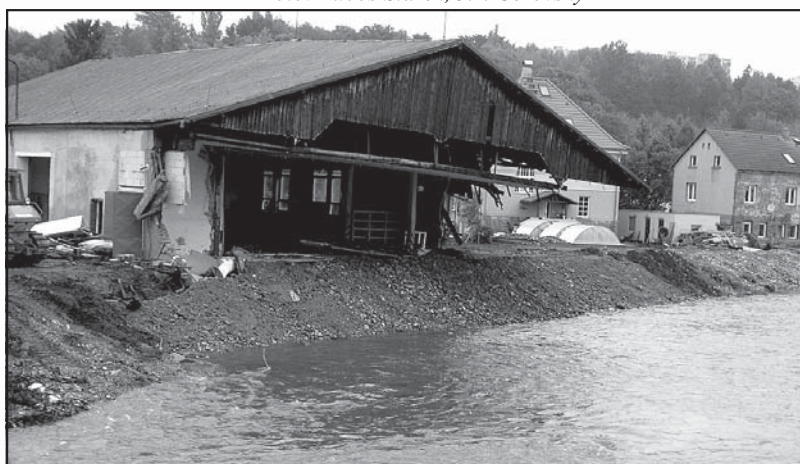

**JMENOVIĚ:
LUBOŠ STÁREK
JIRÍ ČEŘOVSKÝ
TOMÁŠ PETŘIVÝ
JAKUB KLUSOŇ**

VZHLEDEM K TOMU, ŽE VĚTŠINU INFORMACÍ PODAL DENNÍ TISK
A TELEVIZE, UVEŘEJŇUJEME POUZE VÝMLUVNÝ FOTOSERIÁL.

Foto: Luboš Stárek, Jiří Čeřovský

Tábor bělohradských skautů 24. 7. – 7. 8. 2010 Stav, louka pana Rudolfa

Je 25. července 2010 půl deváté večer. Sedíme v rozestavěné jídelně a díváme se, jak na stany padá soumrak. Při stavbě tábora se stočí samozřejmě řeč i na dovolené. Padají názvy letovisek, zajímavých letních destinací v Chorvatsku, Itálii, Španělsku, v Egyptě... „Lubore co my a dovolená?“ Usměje se: „Právě nám začíná.“

Podle Bodláka by se daly řídit hodinky: přesně v sedm ráno se táborem rozlehne hvízd jeho píšťalky a zvolání „Budíčekééé!“ Následuje rozcvička, hygiena, ranní kontrola a v 9:00 nástup. Od této chvíle vlaje nad táborem vlajka. Další táborový den začal.

Vlčata mají táborovku s názvem Rybník, každý den jeden živočich, a podle něj plní úkoly.

U Světlušek probíhá první týden táborová hra Broučci. Vyrábějí si lucerňičky, po ošetření dopravují Broučka do tábora, vydávají se na noční let a pořádají hry - broučkářky. Na druhý týden si

pro ně Rangers - Adéla Kunstová a Bára Švehlová spolu se skautkou Bárou Labíkovou připravily skvěle táborovku. Téma piráti. Staví si pirátskou loď, šijí pirátské hábity, vysvobozují duchy pirátů, sbírají léčivé byliny a vaří kouzelné lektvary. Vlčata po obhlídce jejich pirátské lodi prohlásí: „To jste nás teda našli, takovou hezkou loď máte,“ a jdou stavět svoji kocabku. Za chvíli se k nim přidávají i skauti a je z toho dvoudenní boj o pirátskou vlajku.

Skauti hrají táborovou hru s názvem Pán Prstenů a podle nich se tábor jmenuje Dvě věže. Vchod do tábora vede

samozřejmě branou, vedle které stojí na každé straně teepee jako dvě věže.

Je 7. srpna. Tábor se bourá za velikého lijáku, někteří rodiče pomáhají, podávají ruku, poděkují (to zahřeje u srdíčka). Bohužel je jich čím dál méně.

Při odjezdu z tábořiště se ohlížíme. Louka je prázdná a na nás padá smutek. Ale všechno má svůj konec.

V neděli 8. 8. sedíme s Luborem na terase a dopřáváme si v klidu kávu. Najednou se mě zeptá: „Tak co dovolená?“ Odpovídám: „Ubytování dobrý, ve sprše teplá voda, jídlo výborné, děti bez problémů. I ta bouřka je v lese krásná.“ Co myslíte, je lepší dovolená?

Poděkování patří: Haně Benešové, která byla s Jarčou Bajerovou u světlušek, manželům Kyzlinkovým, Katce Rýdlové, Jarče Jedličkové, Janě Plecháčové, Václavu Podlípnému, Petru Farskému, bez jejichž práce v kuchyni by to nešlo. Panu Rýdlovi (pekařství), který sponzorsky dodával pečivo. Městu Lázně Bělohrad a jeho pracovníkům za ochotu při stěhování tábora.

Odposlechnuto na táboře

„Holky, nevíte jestli je nástup v krojích?“ „Asi ne, když nemáme ještě tu tyč (stožár).“

„Jarčo, co je zítra k obědu?“ „Špalíčky, uzené a špenát Kristýnko.“ „To bude zelený, to ale bude zelený.“ „To nechápu Kristýnko, co bude zelený?“ „No ten kbelík na zbytky.“

Janik v kuchyni po obědě: „Poprvé v životě jsem snědl špenát a nepoblínkal jsem se.“

„Lubore, proč je ta hlína tak červená?“ Lubor marně vysvětluje geologické procesy, když druhá malá světluška sama chytře odpoví: „Proto, že na ni svítí sluníčko.“

U ohýnku čeká tlupa skautů na sprchování: „Ty se nejdeš sprchovat, Domino?“ „NE.“ „No bodejť, radši ať smrdíš.“ „JO.“ Druhý skautík: „On není šampon, umejť se umí každý, ale pořádně smrdět umí málokdo.“

Jaroslava Bajerová,

foto: archiv skautské organizace

„Cikolo“

Je tomu již takřka rok co zemřel pan Jiří Imlauf. Pravověrný Bělohradák, potomek starobylého rodu Imlaufů z Přibyslavi, jehož první zaznamenání předci byli poddanými Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic, pána na Pecce. Celý život prožil v Bělohradě a zřejmě nebylo nikoho, kdo by jej neznal. I já jsem jej znal dobře od školních let – chodili jsme spolu do jedné třídy. Mezi dětmi měl ne zrovna lichotivou přezdívku (jako ostatně všichni toho příjmení a to po generace), která se ihned nabídlá zkomolením jeho příjmení; převážně se mu ale říkalo Vajs, či Vajsik. To proto, že kdysi bolestivou újmu na těle hlasitě doprovázel nářkem: „Avajs, avajs, avajs!“

Nepatřil nikdy k premiantům třídy, ale spíše k žákům z opačného konce spektra a byl to právě on, který mě již ve třetí třídě v zámečném parku v úkrytu pámelníku u oranžerie zasvěcoval do tajů kouření. Kouřili jsme tam Džunky, tedy cigarety v r. 1952 naprosto běžné a ještě dnes se pamatuji, jak na bobku sedíce jsme ze žluté krabíčky opatřené stylizovaným obrázkem čínské loďky místo školy tahali „jednu za druhou“. Bylo mně tehdy velmi zle a zatím co mě tato neřest již dávno opustila, Vajsika provázela až dokonce.

Ještě za školních let, jednou v létě v podvečer, šel další ze spolužáků, zahradnický synek Honza Bek, svému otci se džbánem pro pivo. Šel, tak jako mnohokrát před tím a i potom, do hospody k Fajfrům v Harantově ulici, pro točené. V téže ulici, v již dávno zbořeném domku čp. 23, bydlili i Imlaufovi a když se k tomu domu blížil, již z dálky viděl před domkem sedícího „Vajsika“. Seděl na prapísku, zády opřen o zeď domu a s vyvrácenou hlavou zíral ke hvězdám.

„Cikolo!“ vykřikl Vajsik a Honza nechápal. Chtěl se zeptat, ale jeho nedokončený dotaz Vajs zamítl gestem ruky a opět: „Cikolo!“

Teprve potom došlo k vysvětlení. Víš Honzo, když padá hvězda a řekneš své přání, vyplní se ti. Musíš to ale říci velmi rychle a stihnout to v čase, co ta hvězda svítí. No a já bych hrozně rád měl kolo! Tak abych to stihnul říct...

Legrace s ním byla i v jeho věku dospělém. Měl rád pivo a rád sedával „na schodech“, na svém místě u stolu štamgastů. Léta pracoval u údržby města a jednou v letních měsících bylo jeho povinností posekat trávník na náměstí. Bohužel Jirkovi bylo teplo a dostal žízeň. Nebylo o čem přemýšlet, měl to kousek a tak zanechal díla – vždyť ono to neuteče – a zašel „na jedno“. Zdržel se však dlouho, piv bylo povícero a na nedokončenou práci si vzpomněl až hodně, hodně pozdě. Stav rauše, probuzené podvědomí povinnosti a obava z následků jej přiměly, že již dlouho v noci opět nastartoval motorovou sekačku a pod plným plynem s ní kmital po trávníku s cílem dílo rychle dokonat. Řev sekačky v noci se rozléhající byl strašný! Snad každý, kdo na náměstí bydlí a již spokojeně za otevřeným oknem snil, snad každý se vzbudil. Všichni pilně pracujícího Jirku viděli a dlouho se o tom mluvilo.

Takový byl Jirka Imlauf – no nebyla s ním legrace?

Tak Jirko, spi sladce a snad jednou...

Josef Špür, kresba: Petr Stuchlík

DVĚ DÁVNO ZAPOMENUTÉ HISTORKY

Mají spolu ještě leccos společného. Obě jsou z Bělohradska, obě pocházejí ze stejné doby a obě jsou poněkud nechvalné. Snad právě proto byly zapomenuty... První příběh se odehrál v Mlázovicích, ale kdo ho zaznamenal, není už známo. Druhá událost je přímo z Bělohradu a kronikářce Marii Hrnčířové ji v roce 1932 vyprávěla paní Bartoníčková, které v tom roce bylo již 96 let.

LEJSTRO PRO RYCHTÁŘE

Kdo by si myslel, že v 19. století nebylo u nás po robotě ani vidu ani slechu, mýlil by se. V Mlázovicích stále ještě přetrvávaly různé pracovní - robotní povinnosti. Zdánlivě svobodní rolníci museli do hořického zámku a pivovaru vozit dřevo, sekát rákosí na rybnících, čistit strouhy, opravovat cesty a při honech nadhánět zvěř.

V té době, přesněji řečeno ve třicátých letech zmíněného století, byl mlázovickým rychtářem Václav Jaroš, kterého postihla nemilá příhoda. Jednoho dne již za soumraku dorazil k němu posel s „lejstrem“ vrchnostenské kanceláře. Rychtář nebyl žádný mladík, a tak nablízko už hůř viděl. Proto dal listinu přečíst synkovi, školákovi. Chlapec při světle borové louče slabikoval: „Po-poš-pošlete žit-žid-žida...“ A protože se pak odmlčel, rychtář ho netrpělivě pobídl: „Čti dál!“ Kluk tedy pokračoval: „Rak-rak...“ „Rakous!“ vyhrkl rychtář Jaroš. „Už tomu rozumím. Máme poslat žida do Rakous.“

Ráno vzbudili žida Picka z čísla 41 a policajt s ním šel na zámek do Hořic. Pan vrchní i pan justiciář se divili, proč k nim policajt přivedl vylekaného Picka. „Rychtář dostal o tom lejstro,“ vysvětloval policajt. „Lejstro dostal,“ řekl vrchní, „ale v něm bylo nařízeno: Pošlete žit rákos – tamhle do Bašnic, ale ne žida do Rakous!“

Příhoda o nešťastně přečteném lejstře se dlouho vypravovala, ale nikdy před váženým mlázovickým rychtářem.

PÍSNÍČKA O GARDĚ

V bouřlivém roce 1848 se i v Bělohradě utvořila národní garda. Cvičila v dnešních Jiráskových sadech za velení bývalého kaprála Mertý z Horní Nové Vsi. Na pomoc Praze, kde vznikly barikády a došlo ke střetnutí s vojskem, se však garda nevydala. (Ostatně o moc líp nedopadly ani výpravy z Nové Paky, Jilemnice a dalších blízkých měst. Tihle gardisté došli pouze do Sobotky, odkud se vrátili domů.) Bělohrad se za své ozbrojence zastýděl a vzápětí se tu začala zpívat posměšná písnička:

Bělohradská garda,
není-li to hanba,
když měli jít Prahu bránit,
vlezli si za kamna.

Bělohradský kaprál,
za kamna se škrábal,
popad hrnec s knedlíkama,
všecky je tam sežral.

Svatopluk Hrnčíř

Vážení čtenáři,

určitě jste si povšimli, že v listech není takzvaná společenská rubrika. Rubrika, ve které se zveřejňují významná životní jubilea, úmrtí, narození, svatby a další společenské události. Někdo si o výročí druhých či svém rád přečte, jiný je proti. Redakce se nechce dostat do vleklých sporů, koho zveřejnit, komu dát přednost, které výročí je důležité a pro koho. Pokud napíšeme o jednom konkrétním jubileu, je to spíše příklad, nikoliv statistika. Nehleďte za tím žádná privilegia či protekce.

Protože je náš přístup takový jaký je, stalo se, že jsme o někom napsali a výročí či sláva jiných nebyla v Bělohradských listech zveřejněna. Přinese-li někdo hotový článek, byl a věřím, že i bude (mimo některých povídek, básní, vulgarit a politické inzerce) vždy bez většího krácení v nejbližším možném termínu otištěn.

Vážení čtenáři, máte-li jiný názor nebo nápad na toto téma, rádi se s ním seznámíme. Určitě nám pomůže při přípravě dalších čísel Bělohradských listů.

Ladislav Stuchlík, šéfredaktor

ŽIVÁ PAMĚŤ KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Komunitní web českých seniorů www.sedesatka.cz realizuje ve spolupráci s Královéhradeckým krajem rozsáhlý projekt sběru, archivace a zveřejnění zapomenutých osudů, jmen a životních příběhů. Cílem projektu Živá paměť krajů České republiky je uchovat paměť současných generací pro budoucnost.

„Každý z nás se v životě setkal se zajímavými lidmi, zajímavými životními příběhy. Když se nezaznamenají, nikdo si na ně za sto let nevzpomene. Proto jsme se rozhodli tyto příběhy a lidské osudy sbírat a archivovat,“ vysvětluje Jan Vojvodík z občanského sdružení CENTRED, které web pro seniory www.sedesatka.cz provozuje.

Zajímavé příběhy, jména a osudy, spojené s lety 1945 - 2010, je možné zasílat poštou na adresu: CENTRED o.s., Labský palouk 495, 530 09 Pardubice, nebo elektronicky na e-mailovou adresu: redakce@sedesatka.cz.

Královéhradecký kraj je jedním z prvních krajů, které se k projektu připojily. Projekt se bude postupně věnovat celému území České republiky.

„Porovnejme si, kolik zajímavého toho víme o své době a místě, kde žijeme s tím, kolik toho víme o životě na stejném místě sto let nazpátek. Historie pracuje s velkými událostmi a významnými jmény, nezahluje se osudy obyčejných lidí. Přesto by nás obyčejná historie našich předchůdců jistě zajímala. Projekt Živá paměť krajů České republiky vytvářejí současníci, ale sloužit bude hlavně jejich praprávnukům,“ dokončil Vojvodík.

Projekt Živá paměť Královéhradeckého kraje potrvá až do podzimu 2012. Více na www.sedesatka.cz.

CENTRED o.s.

Kontakt: Mgr. Jan Vojvodík, předseda CENTRED o.s.
telefon: 774 765 880, email: info@centred.cz

INTERNET NA OPTICKÉ SÍTI LÁZNĚ BĚLOHRAD

Kvalitní a neomezené vysokorychlostní připojení k internetu a regionální síti BARTANET prostřednictvím optické sítě. Služba je určena pro domácnosti v panelových a činžovních domech nacházejících se na optické síti
BARTANET Internet Provider.

VYSOKORYCHLOSTNÍ PŘIPOJENÍ NA OPTICKÉ
SÍTI - SKVĚLÁ RYCHLOST

AŽ **1 GBIT/S** BEZ LIMITŮ od 307,50 Kč

telefon: **608 46 12 47**

email: belohrad@bartanet.cz

www.bartanet.eu

Koncem srpna musel být sňat kříž z věže bělohradského kostela Všechných svatých. Důvodem bylo jeho naklonění a nebezpečí, že spadne. Kříž sundala odborná firma horolezeckou technikou. Byla to poměrně náročná operace, neboť železný kříž je téměř tři metry vysoký. Nyní dojde k výměně nosného trámového sloupu, znovuosazení kříže a oplechování. Práce by měly být dokončeny do zimy. (las)

Nový chodník s autobusovou čekárnou vznikl v Horní Nové Vsi u Flumových sadů. Ten vybudovalo město nákladem 1 350 000 korun. Peníze, které se nepodařilo získat ze státní dotace, byly na tuto akci přesunuty z plánované rekonstrukce bělohradského autobusového stání na náměstí. Částku 80 000 korun na stavbu čekárny dostalo město z dotace rozvoje venkova přes Lázeňský mikroregion. S chodníky se provedla také rekonstrukce části veřejného osvětlení. Technické řešení chodníků a čekárny vychází z platných norem a předpisů, proto se nová autobusová zastávka musela přesunout blíž k Jiskře, aby u ní mohl být vyznačen i přechod pro chodce.

Město tak plní slib, že po zbudování kanalizačního sběrače v této lokalitě postaví chodníky. (las)

V červenci letošního roku vyšla drobná publikace Pačáci v odboji. Knížka, nenápadná svou velikostí, zaujme především ty, kteří se zajímají o historii a osudy účastníků II. zahraničního a domácího odboje, jejichž osudy jsou nějakým způsobem svázány s bývalým Novopackým okresem. Knížka dává čtenářům přehled o způsobu odchodu mužů do zahraničního odboje, jejich bojové cestě i osudech po druhé světové válce. Je připomínkou hrdinství a nezlomnosti konkrétních osob. Knížku je možné zakoupit v Památníku K. V. Ráise v Lázních Bělohradě. (las)

KLEMPŘESTVÍ - POKRYVACSTVÍ
Z&L Kundrát
 Lázně Bělohrad
 789 610 690, 781 664 880
www.strojarstva.cz
z.l.kundrat@strojarstva.cz

ČESKÁ SPOŘITELNA

SPOŘITELNA DĚKUJE

Děkuji touto cestou neznámému klientovi, který v polovině srpna zachytil uvolněné krycí sklo u spořitelního bankomatu v Lázních Bělohradě.

Díky rozhodnutí klienta nedošlo k rozbití tohoto skla a stačil jednoduchý zákrok k jeho opětovnému nainstalování. Jsem moc rád, že je ještě dost lidí, kteří nejsou lhostejní k okolí.

Za ČS, a.s., pobočka Lázně Bělohrad
 Ing. Roušal Rostislav
 - vedoucí pobočky

EC GROUP

ELEKTROCENTRUM

**DOMÁCÍ ELEKTROSPOTŘEBIČE
 POČÍTAČE • NOTEBOOKY**

FOTO

AUDIO - VIDEO

Kvalita není drahá...

PRO FOTO
www.pro-foto.cz
 Dvůr Králové nad Labem

Tylova 509

544 01 Dvůr Králové n. L.

tel.: 499 621 870

www.pro-foto.cz

ZVEME VÁS DO DIVADLA V MILETÍNĚ / Program Divadelního Erbenova Miletína 2010

SO 9. října v 19:30

- slavnostní zahájení

15. ročníku DEM

PRÁZDNINY SNŮ

- DS Vojan Libice

SO 23. října v 19:30

POPRASK NA LAGUNĚ

- DS JKT Lomnice nad Popelkou

NE 24. října v 15:30

- dětské představení

KTERAK SE ČERT O PRINCEZNU POKOUŠEL

- DS Vamberk

PÁ 5. listopadu v 9:30

- dětské představení

VOVNÍK MAŘENKA

- DS Maska Česká Skalice

SO 6. listopadu v 19:30

ROZMARNÝ DUCH

- DS Dobrovít Dobrovice

SO 20. listopadu v 19:30

PAMĚTI AMOROVY

- DS Červený Kostelec

NE 21. listopadu v 15:00

- dětské představení

POHÁDKA PLNÁ NOT ANEB PTEJ SE LÍNA BLÍZKO MLÝNA

- DS Kůzle

SO 4. prosince v 19:30

- zakončení 15. ročníku DEM

DĚDEČEK ANEB

MUSÍME TAM VŠICHNI

- 528. premiéra

DS Erben Miletín

NE 5. prosince v 15:00

- mikulášská nadílka

s Mikulášem a čerty

JAK ČERT VYLETĚL Z KŮŽE

- derniéra představení

DS Erben Miletín

SO 11. prosince v 19:00

- první repríza

DĚDEČEK ANEB

MUSÍME TAM VŠICHNI

- DS Erben Miletín

Vstupné:

dospělí: 60,- Kč

děti: 30,- Kč

permanenka: 280,- Kč

ZPOVĚĎ PETRA KOLÁČKA

Petr, Pěť'a, jak jsme v mládí všichni říkali.

Skvělý tenista. Nejlepší tenista odkojený bělohradskou Bažantnicí.

Jeho tenis je výborný, skvostný, takový profesorský.

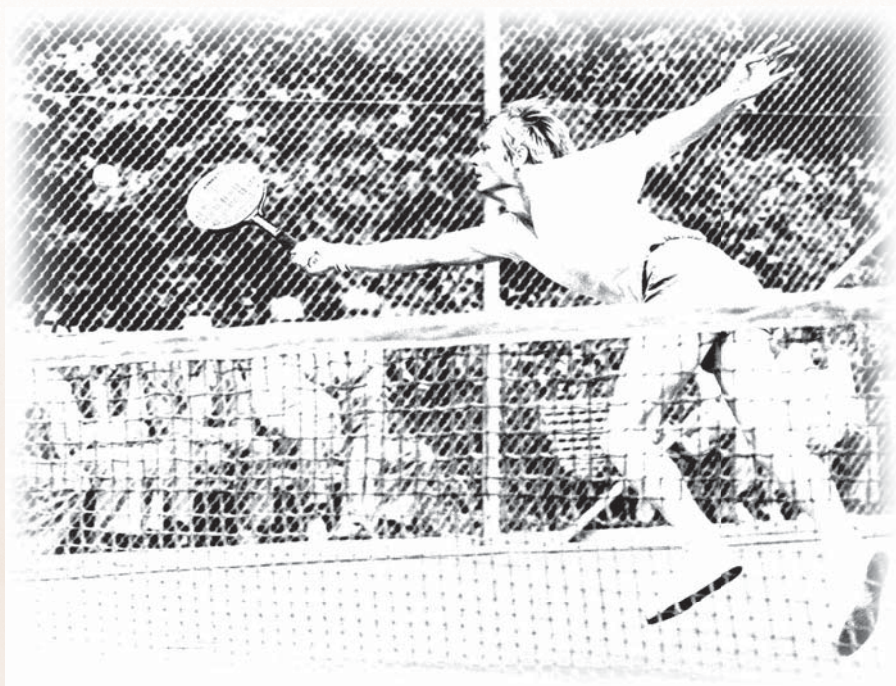
On však nevynikal jenom v tenise. Ze sportu mu šlo všechno, na co sáhnul. Vždycky mně připadalo, že si tak trochu z nás dělá legraci. Klidně dokázal prohrávat v pinci 13:19 a set vyhrát. Zrovna tak i ve „svém“ tenise. Fotbal, volejbal, česká házená, hokej. Asi hokej byl pro Petra sportem číslo dvě. Jako legendární Vladimír Zábrodský. Vovka.

ZÁBRODSKÝ, TO BYL HOKEJ - TENIS KOLÁČEK, TENIS - HOKEJ

Jen jeden sport jaksi Petrovi unikal, cyklistika. I ta rekreační.

Co já vím, nikdy neměl kolo. Tenhle dopravní prostředek se jaksi u Koláčků neujal...

Pojďme tedy ke Zpovědi Petra Koláčka.

Petře, co si dnes pamatuješ z doby, kdy jsi u nás na kanapi četl noviny nebo pasáží z knížky. Byla sobota, neděle, my jsme obědovali a potom jsme, my kluci, vyrazili blbnout na dvorek či nějaký blízký plácek?

Na to si pamatuju! Jo, četl jsem si noviny nebo něco. Většinou to vaše jídlo netrvalo dlouho, neboť k obědu toho tolik u vás zase nebylo. Když váš táta někoho holil nebo stříhal, tak já často poslouchal ty holičský drby. Táta nám taky umožnil na malém dvorku hrát skoro všechno. Hlavně pinec, šipky, fotbal, hokej. Vzpomínám, že při fotbale byl boj, kdo se první dostane na betonový strop žumpy, protože to bylo jediné rovné místo na celém dvorku, ze kterého se dalo parádně střílet. Tady se asi vyučil tvůj brácha Pěť'a...

Kdo je podle tebe nejlepší bělohradský tenista dávné minulosti? Mirek Vytejteček, Zdeněk Hofman, Tonda Ulvr, Vlád'a Záveský?

Každý z nich měl něco, co bylo k okoukání. Vytejteček měl krásný řezaný bekhend, Hofman byl bojovník, Ulvr hrál útočný tenis s dobrým servisem a Záves uměl hrát takticky, aniž by měl nějaký super úder.

Kromě technických věcí nás naučili nejen jak se dělají a udržují kurty, ale především nám dali lásku k tenisu, poctivý přístup na kurtě i mimo něj.

Samostatnou kapitolou je určitě Jirka Hoť'a Lelek. Co říkáš?

Já jsem měl to štěstí, že jsem se motal mezi staršími kamarády. Ať to byli vrstevníci mého brácha Karla nebo ještě starší. Snažil jsem se jim vyrovnat ve všech možných sportech. Krásné na tom bylo, že oni mě brali. Jedním z nich byl i Hoť'a. Kdykoliv přijel ze studií, vždy byl ochoten jít na tenis, pinpong, hokej nebo na lyže. A tak za dlouhé roky vzniklo kamarádství, které trvá. Mám rád jeho humor. Hoť'a si umí udělat legraci i sám ze sebe. A jako zarputilý spartan se trefuje do slávisťů... Hoť'a je i jeden z mála, který uměl všechny sporty, jež se v Bělohradě provozovaly.

Co se Ti, Petře, vybaví při vyslovení: Bažantnice, tenisové kurty, oblíbené turnaje.

Co se mi vybaví? O tom už velmi hezky psal Jirka Sehnal. Já se soustředím na tenis. Především je to nezapomenutelné mládí na kurtech o každých prázdninách. Tenisové boje s rodinami Červených, Šulců, Chmelířů, Čapounových, Dlabolových, Baďurových. Vzpomínám na Míru Morávka, Jirku Fabingera a mnoho jiných, kteří mně umožnili sparring. Pochopitelně to byli další dobří Bělohradáci jako Zdeněk Dejl, Vašek Lejdar, Jurka Iwanski, Lubor Machovec, Zdeněk Friedrich, Iva Dřížhal, Mirek Poner. Potom přišla mladší generace s mým bráchou, Hoť'ou, Karlem Petřivým, Jirkou Lejdarem, Jirkou Kučerou a dalšími. Fajn byly i tradiční bažantnické nedělní debly. Ty se hrály na „čtyřce“ a vedle koncertovala dechovka. Mým partákem byl často Vašek Ježků z Prostředního Dílu...

Turnaje, Memoriály Lud'ka Kučery byly výborná věc. Pro domácí hráče kontakt s cizími tenisty a pro obecnost alespoň trochu toho velkého tenisu. Jediná škoda, že jsem jeden čas dokonce nesměl hrát, protože jsem byl v očích jednoho funkcionáře moc silný a bylo zapotřebí, aby vyhrál někdo jiný.

A co tvoje začátky s tensiovou raketou. Asi na plácku u Roudných?

Jo, začínali jsme na plácku u Roudných, na konci náměstí. Nedalo se říci, že to byl tenis, ale bavilo nás to. Tohle hraní se hodně zúčastnil můj brácha Karel, dále Karel Petřivý a Pepa Roudný, občas i Láď'a Stránský. Hrálo se přes šňůru, páčky jsme si vyřezávali ze dřeva a kolikrát se rozlomily. První tensiovou raketu Artis jsme měli s bráchou dohromady, takže nejdřív hrál on a potom já.

Svoji opravdickou raketu jsem vyhrál díky Osvaldovi Lelkovi, který mi ji velkoryse přenechal, i když on vyhrál první žákovský turnaj. Myslím, že jsem jeden z mála, kterému rodiče nikdy raketu nekoupili. První jsem vyhrál šlechtností Osvalda, a další už jsem pak dostával od oddílů.

Ohromný skok tvého tenisu asi nastal v době, kdy jsi studoval v Hradci Králové stavební průmyslovku.

Díky lékárníkovi Doležalovi jsem začal krásná studentská léta v Hradci. Magistr Doležal dokázal vytvořit skvělou pohodu na kurtech Slávie v Malšovicích. Podporoval nás nejen tenisovým materiálem, ale pro mě byl skoro náhradním rodičem. Mohl jsem u Doležalů kdykoliv přespát, dostat jídlo, Magistr Doležal mi pomohl při zranění, nemocích a byl mým starším rádcem. Moc rád na něho vzpomínám.

Ve Slávii se pomalu začínala scházet nejlepší tenisová parta celého kraje. Někteří odešli do zahraničí, jiní zůstali a dlouhá léta hráli druhou nejvyšší ligu a to poměrně dobře. Nezapomenu na dlouhé zájezdy na Moravu a Slovensko. Po utkání v Košicích jsem to tak tak stihnou v pondělí do školy.

Květen a červen jsem bydlel v klubovně, jenom abych mohl víc hrát. Tady jsem se učil na maturu, tady jsem odrýsoval diplomku na pinpongovém stole. Vůbec mi to nepřišlo jako nepříjemnost, zatížení.

Spoluhráči ve Slávii. Druhá liga, turnaje, mistráky...

Podle mě byl nejtalentovanější Tomáš Vaněk. Bohužel hrál málo, někdy měl problémy s kondicí, ale jeho tenis byl krásný a chytrý. Nahráli jsme se spolu spoustu deblů a myslím, že jsme jich moc neprohráli. Vlášť a Hosták - jako hráč výborný, věděl toho o tenisu až moc. Jako člověk občas až nepříjemný, zvlášť pro mladší generaci. Horyna, Svoboda, Drahorád, ty určitě Bělohradáci znají z bažantnických memoriálů.

*Vlevo bavorský tenisový mistr
Josef Sepp Hingerl*

Na turnaje se převážně jezdilo vlakem. Turnajů moc nebylo a tak se vše soustřeďovalo na krajský přebor, kde se sešla celá elita. Podívalo se mi několikrát „kraj“ vyhrát, dokonce jsem zvítězil v prvním krajském přeboru v hale.

Začátkem osmdesátých let jsi s rodinou přes Jugoslávii opustil tehdejší Československo. Začal jsi trénovat a hrát ve Švýcarsku.

Mohl jsem si vybrat. Živit se jako stavební inženýr nebo jako tenisový trenér. Risknul jsem to a od té doby se živím dávkáním tenisových lekcí všem generacím. Jsem volným trenérem, to znamená, že nemám žádné zaměstnance a pracuji na dlouholetou smlouvu v klubech. Zatím jsem za dvacet osm let vystřídal čtyři kluby. Převážně to v našem tenisovém cirkuse funguje tak, že když se změní předsednictvo klubu, tak se vymění i trenér.

Mám nejvyšší švýcarský tenisový diplom. Přitom musím každý druhý rok jít na jednodenní kurs, aby člověk nezrezavěl...

Hrál jsi v tenisové Mecce - Austrálii na mistrovství světa. Jaké to bylo?

V Austrálii jsem hrál v roce 1991 a potom i o deset let později. Vždycky jsme hráli na západním pobřeží v Perthu. Je to jiný kontinent, krásná příroda, travnaté kurty a sportovní, féroví lidé. Všichni bývalí tenisté jako Laver, Newcombe, Roche mají status hrdiny. Jsou zvaní na oficiální hráčské večeře a všichni Australané jsou na ně patřičně hrdi. Pochopitelně jsem nehrál jenom tenis. Trošku jsme s manželkou Sylvií cestovali, takže jsme viděli skoro vše, co Austrálie nabízí. Setkal jsme se dokonce s bělohradskou rodačkou Lexou Stannerovou, která žije nedaleko Sydney, bylo to milé.

Mistrovství světa veteránů z časových důvodů nehrají často. Těší mě, že jsem kromě jednoho Španěla všechny mistry světa alespoň jednou porazil. Ať na jiných turnajích či při utkání týmů.

Jak si stojíš na seniorském žebříčku? Tvoje největší, nejtěžší utkání. Kdo byl tvůj nejnámější protivník?

Ve Švýcarsku už léta patřím k nejlepším seniorům. Když sečtu všechny tituly: v singlu, deblu, mixu, tak jsem někde u čísla čtyřicet. Pochopitelně daleko víc hřejou mezinárodní úspěchy. S národním týmem jsme byli v roce 1997 třetí a v roce 2007 dokonce druzí. Jinak jsme v blízkosti šestého místa. Na malé Švýcarsko slušný úspěch. Mám dobrého parťáka, kterému to taky hraje a hlavně si rozumíme i mimo kurty.

Na světovém seniorském žebříčku se pohybují okolo 20. místa. Nejlepší jsem byl sedmý. Vyhrál jsem mezinárodní mistrovství Švýcarska, Francie a Itálie. Ze známých tenistů jsem porazil Alexe Metreveliho, finalistu Wimbledonu, Gisberta, daviscupového tenistu Španělska, Farrela, finalistu Wimbledonu v mixu a Želka Franuloviče, dvojnásobného vítěze Paříže.

Tenis jsem hrál na všech kontinentech kromě Severní Ameriky. Doufám, že i tam si někdy zahraji. Moje nejtěžší utkání bylo na mistrovství Švýcarska, kdy jsem za jeden den vyhrál tři tituly.

Petře, trénuješ i když ti bylo v březnu 2010 pětadesát? A co mimotenisové aktivity?

Teď jsem od dubna v penzi. Ale jako jiní zdraví penzisté pracuji dál. Sice už ne s takovou intenzitou. Konečně mám čas hrát jednou za týden tenis jenom pro sebe.

Občas si vyrazíme do krásných hor nebo na golf. Trénuji stále v našem regionu a jako všichni penzisté si užívám života.

Na závěr se vraťme do tvých bělohradských začátků.

Zkoušel a hrál jsem v podstatě všechno, co se v Bělohradě hrát dalo. Jako žák jsem vyhrál okresní přebor v pingpongu, hrál českou házenou, fotbal, volejbal, hokej, tenis, jezdil lyžovat. Kam jsem to dotáhnul v hokeji, dnes vědí jenom starí místní fandové. Já jsem vsadil na tenis a zaplat' Bůh to vyšlo.

Letos v létě vyhrál Petr Koláček velký turnaj v Klosters a mistrovství Švýcarska. Inu, stále tenhle tenista odkojený Bažantnicí hodně umí...

Eduard Čeliš, foto: Václav Lejdar a archiv Petra Koláčka

Petr Koláček s manželkou Sylvií

VARHANY A ZVON KOSTELA SV. PETRA A PAVLA NA BYŠIČKÁCH

Varhany kostela „na Byšičkách“ jsou v současnosti nepoužitelné a lze jediné konstatovat, že jejich stav již prakticky neumožňuje jejich obnovení tak, aby se mohly stát plnohodnotným nástrojem využitelným jak při doprovodu liturgie, tak při hudebních produkcích. Za nejhodnotnější část torza varhan lze považovat klasicistní skříň (snad z přelomu 18. a 19. století) pocházející z nevelkého nástroje (možná pozitivu), která je však napadena červotočem, takže

její zachování je spojeno s podmínkou jejího odborného restaurátorského ošetření a petrifikace. Nástroj jako takový je dílem firmy Josefa Koblého z Lomnice nad Popelkou (přelom 19. a 20. století). Přestože šlo o firmu vynikajícího renomé a produkující velmi hodnotné nástroje jak po řemeslné, tak po hudební a celkově umělecké stránce, nástroj pro kostel „na Byšičkách“ možná nebyl pro firmu příliš zajímavou zakázkou, protože především materiál použitý pro výrobu kovových pískál je po kvalitativní stránce značně problematický (zinkový plech). Soustava nástroje je mechanická kuželová a stavitel nástroje zde aplikoval to nejjednodušší a nejlevnější myslitelné řešení. Varhany jsou v současnosti velmi zásadně vandalsky poničené a v tomto konkrétním případě vyvstává otázka, zda je jejich případná záchrana ve stávající koncepci adekvátní dalším perspektivám využití kostela, finančním nákladům nutným na jejich obnovu atd.

V tomto konkrétním případě bych (jinak dosti výjimečně) doporučil zachování a restaurování pouze historické varhanní skříně a odstranění značně zdevastovaného Koblého nástroje, jehož umě-

lecká a historická hodnota se jeví být spornou. Historická klasicistní skříň by pak mohla vynikajícím způsobem posloužit pro stavbu nového umělecky hodnotného nástroje, mnohem vhodnějšího pro interpretaci komorně koncipovaných skladeb starších slohových období, které se v kostele „na Byšičkách“ předpokládá spíše než provádění monumentálních romantických děl vyžadujících varhany postceciliánského typu, což je současný zdevastovaný Koblův nástroj.

Odhad finančních nákladů lze v této situaci předložit jen velmi obtížně – vše závisí na zvolené koncepci a velikosti nového nástroje, v neposlední řadě i na volbě firmy zakázkou pověřené.

Při prohlídce kostela „na Byšičkách“ jsme „objevili“ ve věži velmi cenný a zvukově kvalitní zvon z roku 1624. Zvon je velmi znečištěn ptačím trusem a k jeho přesné identifikaci by bylo zapotřebí jeho očištění. Dále by bylo žádoucí vyčištění prostor věže a ošetření zvonového příslušenství (dotažení závěsných prvků zvonu, promazání, vyvážení, správné zavěšení srdce). Tyto úkony lze provést i svépomocí. Pokud budou zadány odborné firmě, lze náklady na toto ošetření (není sem započítáno vyčištění věže!) odhadnout do rozmezí 20 000 až 50 000 Kč (vyšší náklady mohou vzniknout v případě nezbytnosti výměny některých prvků na dřevěné závěsné hlavě, což vyžaduje volbu kvalitního dubového dřeva, které je v současnosti velmi drahé).

Mgr. Radek Rejšek (autor je redaktorem Českého rozhlasu),

foto: Ladislav Stuchlik

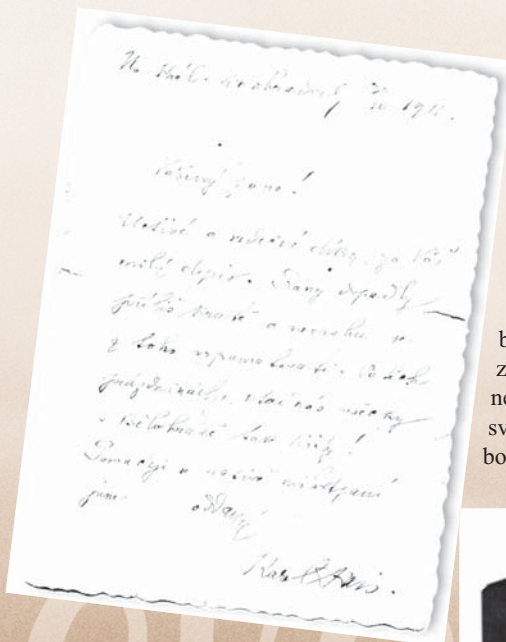
Tajemství dopisu

Tajemství jsou všude kolem nás. Mají ho lidé, mají ho i věci. Svá tajemství má i dopis, který si zrovna prohlížím. Dostal jsem ho před časem. Zažloutlý papír, úhledné drobné písmo psáno černým, dnes již poněkud vybledlým inkoustem. Není divu, od napsání dopisu uběhne letos 95 let. Dopis pochopitelně nabyt adresovaný mně, přesto se ale cestami osudu dostal až ke mně, do L. Bělohradu. Zde je jeho opis:

Na Král. Vinohradech 30/10 1915.

Vážený pane, Uctivé a srdečné díky za Váš milý dopis. Rány dopadly příliš hrubě a nemohu se z toho vzpamatovat. Po těch prázdninách, které nás všechny v Bělohradě tolik těšily! Poručuje se uctivě milostpani jsem oddaný K. V. Rais.

Tak málo slov, a kolik smutku. Dopis ve mně vzbudil zvědavost. Kому asi tak byl určen? Chybí obálka, a ani v dopise není žádné jméno, které by pomohlo. Obsah nám také nepomůže. K. V. Rais odpovídá zdvořile někomu na dopis. Nezbyvá,

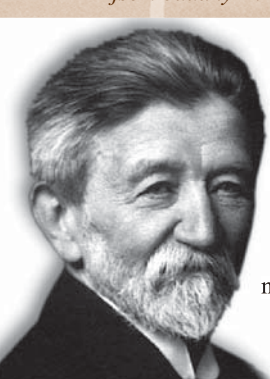
než se smířit se skutečností, že adresáta se už nikdy nedovíme. Úspěšnější bychom snad mohli být v pátrání po tom, co se v roce 1915 v Raisově životě stalo tak tragického?

Rok 1915 byl první rok války. Raisovi bylo 56 let. Byl uznávaným spisovatelem. Ale ani takovým se neštěstí nevyhýbá.

V tomto roce nejdříve zemřel 13. 10. manžel Raisovy starší dcery Marie, MUDr. J. Míšek, krátce nato 24. 10. i Raisova manželka Marie. Bylo jí 57 let a spolu s Raisem strávili 33 let společného života. Co všechno se v takové chvíli honí člověku hlavou? To pochopí jen ten, kdo něco takového zažil... A aby toho nebylo málo, ve zmíněném roce zemřel i Raisův bratr Jindřich.

Zde, jak se zdá, můžeme uciť. Někdo budeme muset, naše pátrání končit. Nikdo z těch, kteří měli s dopisem co do činění, již nežijí. Po takřka stu letech nám dopis část svého tajemství vydal, tu druhou část si s sebou ponese dál.

Jiří Hanuš, foto: Ladislav Stuchlik

Kazachstán, Rusko, Mexiko

Mexiko - Zacatecas

Rusko - park Caricino

foto ke článku na str. 12-13: Jiří Podlipný

